

**INFORMACJA
ILOŚCIOWA I JAKOŚCIOWA
DOTYCZĄCA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO RZEMIOSŁA W KRAKOWIE
według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku**

Kraków, kwiecień 2019

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	INFORMACJE OGÓLNE O BANKU	3
III.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM – ART. 435 ROZPORZĄDZENIA	3
IV.	ZAKRES STOSOWANIA – ART. 436 ROZPORZĄDZENIA	5
V.	FUNDUSZE WŁASNE – ART. 437 ROZPORZĄDZENIA	5
VI.	WYMOGI KAPITAŁOWE – ART. 438 ROZPORZĄDZENIA	21
VII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA – ART. 439 ROZPORZĄDZENIA	24
VIII.	BUFORY KAPITAŁOWE – ART. 440 ROZPORZĄDZENIA	25
IX.	WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – ART. 441 ROZPORZĄDZENIA	25
X.	KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 442 ROZPORZĄDZENIA	25
XI.	AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443 ROZPORZĄDZENIA	32
XII.	KORZYSTANIE Z ECAI – ART. 444 ROZPORZĄDZENIA	33
XIII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE – ART. 445 ROZPORZĄDZENIA	34
XIV.	RYZYKO OPERACYJNE – ART. 446 ROZPORZĄDZENIA	34
XV.	EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 447 ROZPORZĄDZENIA	35
XVI.	EKSPOZYCJE NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 448 ROZPORZĄDZENIA	36
XVII.	EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURYTYZACYJNE – ART. 449 ROZPORZĄDZENIA	37
XVIII.	POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ – ART. 450 ROZPORZĄDZENIA	37
XIX.	DŹWIGNIA FINANSOWA – ART. 451 ROZPORZĄDZENIA	38
XX.	STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 452 ROZPORZĄDZENIA	44
XXI.	STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 453 ROZPORZĄDZENIA	44
XXII.	STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO – ART. 454 ROZPORZĄDZENIA	49
XXIII.	STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO – ART. 455 ROZPORZĄDZENIA	49

I. Wstęp

1. Bank, zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w części ósmej, dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2018 r.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Bank informuje, że niniejszy dokument nie obejmuje całego zakresu informacji, których ujawnienie wymagane jest Rozporządzeniem. Brakujące informacje zawiera:
 - 1) Sprawozdanie finansowe Banku za 2018 rok.
 - 2) Sprawozdanie z działalności Zarządu Banku za 2018 rok.Dokumenty te są dostępne: w XI wydziale gospodarczym KRS, w Centrali Banku w Krakowie ul. Dunajewskiego 7.
4. Niniejszy dokument dostępny jest w Centrali Banku w Krakowie, ul. Dunajewskiego 7 oraz na stronie internetowej www.bsr.krakow.pl.
5. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

II. Informacje ogólne o Banku

1. Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie z siedzibą w Krakowie, ul. Juliana Dunajewskiego 7, wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia pod numerem 0000096040.
2. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000826898 oraz NIP 675-000-60-62.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku prowadzone jest na podstawie pisemnych strategii i procedur. Głównym dokumentem regulującym funkcjonowanie sformalizowanego systemu zarządzania ryzykiem w Banku jest „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie” zatwierdzona przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji.
2. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka regulują zatwierdzone przez Zarząd Banku szczegółowe instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank zidentyfikował. Ponadto dla określenia zasad i celów, jakie przyjmuje Bank w procesie zarządzania ryzykiem wprowadzono następujące polityki:
 - 1) Politykę kredytową,
 - 2) Politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - 3) Politykę zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
 - 4) Politykę zarządzania ryzykiem koncentracji,

- 5) Politykę zarządzania ryzykiem płynności,
- 6) Politykę zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 7) Politykę zarządzania ryzykiem walutowym,
- 8) Politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 9) Politykę zarządzania zgodnością,
- 10) Politykę zarządzania ryzykiem biznesowym,
- 11) Politykę kapitałową,
- 12) Politykę zarządzania ryzykiem modeli.

Strategia zarządzania ryzykiem oraz założenia polityk w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami podlegają akceptacji przez Radę Nadzorczą.

3. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera istotę, cel i zasady zarządzania ryzykiem, zasady ustalania wewnętrznych limitów oraz priorytetowe zadania w zakresie zarządzania ryzykiem.
4. Poziom apetytu na ryzyko określa Polityka kapitałowa poprzez wartości progowe alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne. Poziom apetytu na ryzyko operacyjne określa Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym, a poziom apetytu na ryzyko braku zgodności Polityka zarządzania zgodnością.

Biorąc pod uwagę wielkość apetytu na ryzyko, Bank ustala dla poszczególnych ryzyk uznanych za istotne tolerancje na ryzyko, czyli maksymalny dopuszczalny poziom ryzyka jaki zamierza ponieść dla realizacji planów i osiągnięcia celów. Tolerancję na ryzyko w zakresie poszczególnych ryzyk określają polityki wymienione w pkt 2.

5. Informacja ujawniana zgodnie z art. 435. ust. 1 lit. a-d Rozporządzenia, dotycząca strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarta jest w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 453 ust.1 lit. e Rozporządzenia zawarte jest w Załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.
7. Informację na temat ryzyka, zgodną z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności opisano w Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego oraz w Sprawozdaniu z działalności Zarządu BSR w Krakowie za 2018 rok, natomiast zestaw wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte są w Załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Prezes Zarządu pełni jedną funkcję dyrektora wykonawczego organie Banku, pozostali członkowie Zarządu Banku również zajmują po jednym stanowisku dyrektora wykonawczego w organie Banku. Jeden członek Rady Nadzorczej Banku zajmuje dodatkowo dwa stanowiska dyrektora wykonawczego w organach innych podmiotów, jeden członek Rady Nadzorczej Banku zajmuje dodatkowo jedno stanowisko dyrektora wykonawczego w organach innego podmiotu, jeden członek Rady Nadzorczej Banku zajmuje dodatkowo jedno stanowisko dyrektora nie wykonawczego w organach innych podmiotów, pozostali członkowie Rady Nadzorczej nie zajmują dodatkowych stanowisk na szczeblu dyrektora wykonawczego lub nie wykonawczego.
Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
 - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, zgodnie z „Regulaminem

działania Rady Nadzorczej” biorąc pod uwagę stan wiedzy, kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze „Statutem Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie”, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata.

W 2018r. w składzie Zarządu Banku nastąpiły zmiany. W związku z przejściem na emeryturę Prezesa i Wiceprezesa Zarządu. Na pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu Rada Nadzorcza powołała dotychczasowego członka zarządu, a Wiceprezesem został wieloletni pracownik Banku. Wszyscy członkowie Zarządu posiadają duże kompetencje w zakresie zarządzania wynikające z posiadanej wiedzy, wieloletniego doświadczenia merytorycznego nabytego w toku sprawowania określonych funkcji w Banku. Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

3) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.

4) W Banku funkcjonuje system informacji zarządczej określający przepływ informacji na temat ryzyka, który kierowany jest do Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz pozostałej kadry kierowniczej. System jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej” definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka zidentyfikowane przez Bank. Informacje zawarte w sprawozdaniach wewnętrznych umożliwiają rzetelną ocenę ekspozycji na ryzyko. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia

Nie dotyczy.

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia

1. Dane liczbowe obrazujące strukturę funduszy własnych Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie zostały przygotowane według stanu na dzień 31 grudnia 2018r.

Tabela nr 1 Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Nr identyfikacyjny	Pozycja	Kwota
1	FUNDUSZE WŁASNE	102 038
1.1	KAPITAŁ TIER I	92 188
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	92 188
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	1 436
1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	1 436
1.1.1.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	
1.1.1.1.3	Ażio	

1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	0
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	0
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	2 305
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-2 305
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	4 161
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	85 688
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 064
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-161
1.1.1.11.1	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-161
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	

1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	
1.1.1.17	(-) Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	
1.1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	
1.1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	
1.1.2.1.3	Azio	
1.1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	

1.1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne ujmowane w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego ujęcia instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.5	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.6	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.2.7	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.2.8	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	
1.2	KAPITAŁ TIER II	9 850
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	8 850
1.2.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	
1.2.1.3	Ażio	
1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale Tier II	
1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	
1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	
1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	
1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale Tier II	
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznane w kapitale Tier II	
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	1 000

1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	
1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	
1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		13,15%
Łączny współczynnik kapitałowy		14,56%

Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I. Fundusz zasobowy tworzony głównie z podziału nadwyżki finansowej stanowi na dzień 31.12.2018 r. blisko 84% funduszy własnych.

2. Opis podstawowych składników funduszy własnych (art. 437 ust. 1 Rozporządzenia).

Tabela nr 2 Uszczegółowienie pozycji w Tabeli nr 1 [w tys. zł]

1.1.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe	1436
Fundusz udziałowy wpłacony przez członków Banku do dnia 28.06 2013r. który spełnia warunki określone w art. 27 – 29 rozporządzenia CRR oraz kwota w pełni wpłaconych do dnia 31.07.2017r. zaliczona za zgodą KNF.		
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	2 305
Pozycja ta równa jest wypracowanemu zyskowi netto za 2018 rok		
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-2 305
Jest to kwota zysku netto, która nie może być jeszcze zaliczona do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych. Kwota ta zasili fundusze własne po zatwierdzeniu przez Zebranie Przedstawicieli.		
1.1.1.3	Skumulowane całkowite dochody	4 161
Na pozycję tą składa się fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego powstałego w wyniku przeszacowania wartości posiadanego majątku trwałego w 1995 roku.		
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	85 688
Kapitał ten powstał w wyniku: - corocznych uchwał Zebrania Przedstawicieli o podziale zysków. Uchwały te decydowały o pozostawieniu części zysków wypracowanych przez Bank, - wpłat wpisowego podczas przystąpienia w poczet członków spółdzielni jaką jest Bank i zakupie udziałów, - utworzenia funduszu rezerwowego wg odrębnych przepisów.		

1.1.1.5	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 064
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony z zysku po opodatkowaniu zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami.		
1.1.1.11.1	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-161
Jest to wartość netto wartości niematerialnych i prawnych znajdujących się w posiadaniu Banku		
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	8 850
Jest to wartość wyemitowanych obligacji własnych zaliczanych do funduszy własnych		
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	1 000
Bank w tej pozycji ujmuje wartość rezerwy na ryzyko ogólne zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia		

3. Uzgodnienie pozycji kapitałów (funduszy) własnych wykazanych w zbadanym sprawozdaniu finansowym

Tabela nr 3 Uzgodnienie pozycji funduszy własnych wykazanych w zbadanym sprawozdaniu finansowym [w tys. zł]

Pozycja w bilansie	Wartość w sprawozdaniu finansowym	Pozycja w Tabeli nr 1	Komentarz
Kapitał (fundusz) podstawowy wpłacony pomniejszony o należne wpłaty (wykazane po stronie aktywnej bilansu)	1 464	1.1.1.1	W Tabeli nr 1 ujęta jest wartość opłaconych udziałów przez członków Banku do dnia 28.06 2013r. który spełnia warunki określone w art. 27 – 29 rozporządzenia CRR oraz kwota w pełni wpłaconych do dnia 31.07.2017r. zaliczona za zgodą KNF.
Kapitał (fundusz) zapasowy	85 665	1.1.1.4	
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	4 161	1.1.1.3	
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe:	1 087		
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 078	1.1.1.5	W Tabeli nr 1 w pozycji 1.1.1.5 prezentowana jest kwota o 14 tys. zł niższa, która to kwota ujęta została w pozycji 1.1.1.4
- pozostałe	9	1.1.1.4	
Zysk (strata) netto	2 305	1.1.1.2.2.1	
Razem kapitały (fundusze) własne wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym + zysk	94 682		

Wynik netto, który nie może być zaliczony w dacie raportu do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych	- 2 305	1.1.1.2.2.2	Wartość zysku netto zasili fundusze własne Banku po uchwaleniu przez Zebranie Przedstawicieli
Kwota wartości niematerialnych i prawnych	-161	1.1.1.11 1.1.1.16	Suma pozycji 1.1.1.11 oraz 1.1.1.16
Fundusz udziałowy	-28		Nie ujęta w Tabeli nr 1 kwota funduszu udziałowego nie zaliczona do funduszy własnych
Obligacje wyemitowane przez Bank zaliczane do funduszy własnych	8 850	1.2.1	Wartość wyemitowanych przez Bank obligacji własnych serii BSR1027
Rezerwa na ryzyko ogólne	1 000	1.2.6	Wartość rezerwy na ryzyko ogólne utworzonej w ciężar kosztów i zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia ujmowana w funduszach własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych
Razem kapitały (fundusze) własne	102 038	1	

- 4. Fundusze własne zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym komisji UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013**

Tabela nr 4 Bank ujawnia informacje na temat funduszy własnych na zasadzie indywidualnej w okresie przejściowym na dzień 31.12.2018r. [w tys. zł].

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) KWOTA W DNIU UJAWNIENA	(B) ODNIESIENIE DO ARTYKUŁU ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/ 2013	(C) KWOTY UJĘTE PRZED PRZYJĘCIEM ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 LUB KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄDZENIU (UE) NR 575/2013
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	1 436	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	1 464
	W tym: instrument typu 1		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	W tym: instrument typu 2		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	W tym: instrument typu 3		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
2	Zyski zatrzymane	0	art. 26 ust.1 lit. c)	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	89 849	art. 26 ust 1	89 849
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 064	art. 26 ust 1 lit. f)	1 064
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I		art. 486 ust 2	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018r.		art. 483 ust 2	
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		art. 84, 479, 480	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend		art. 26 ust. 2	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	92 349		92 377
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		art. 34, 105	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-161	art. 36 ust. 1 lit. b), art.37, art. 472 ust. 4t	-161
9	Zbiór pusty w EU			

10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art.38, art. 472 ust. 5	
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		art. 33 lit. a)	
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6	
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		art. 32 ust. 1	
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		art. 33 lit. b)	
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7	
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8	
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11	
20	Zbiór pusty w UE			
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		art. 36 ust. 1 lit. k)	
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91	
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b), art. 244 ust. 1 lit. b) art. 258	
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3	

21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)		art. 48 ust. 1	
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11	
24	Zbiór pusty w UE			
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		art. 36 ust. 1 lit c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. l)	
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.			
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;			
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		art. 467	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		art. 467	
	w tym fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego (20%)		art. 468	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		art. 468	
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 481	
	w tym: ...		art. 481	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. j)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-161		-161
29	Kapitał podstawowy Tier I	92 188		92 216
Kapitał dodatkowy Tier I: Instrumenty				
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne		art. 51, 52	
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			

32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane z emisjami przeznaczonymi do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I		art. 486 ust. 3	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 3	
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		art. 85, 86, 480	
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 3	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi			
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne				
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)		art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2	
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3	
39	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4	
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	

	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd. – 40% wartości niematerialnych i prawnych			
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)	
41c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468	
	w tym: ...		art. 481	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. e)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I			
44	Kapitał dodatkowy Tier I			
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	92 188		92 216
Kapitał Tier II: Instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	8 850	art. 62, 63	8 850
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		art. 486 ust. 4	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 4	
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		art. 87, 88, 480	
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 4	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	1 000	art. 62 lit. c) i d)	1 000
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	1 000		1 000

Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2	
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 66 lit. b), art. 68 i art. 477 ust. 3	
54	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4	
54a	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
54b	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4	
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.			
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)	

	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.			
56c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468	
	w tym: ...		art. 481	
57	Calkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II			
58	Kapitał Tier II	9 850		1 000
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	102 038		102 066
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)	
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	617 577		
Współczynniki i bufory kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,15%	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	

62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,15%	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,56%	art. 92 ust. 2 lit. c)	
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	4,875%	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130	
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,875%		
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego			
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3,0%		
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	8,65%	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128	
69	[nieistotne w przepisach unijnych]			
70	[nieistotne w przepisach unijnych]			
71	[nieistotne w przepisach unijnych]			
Współczynniki i bufory kapitałowe				
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	7 789	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10, art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4, art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11	
74	Zbiór pusty w UE			
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	6 447	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5	
Pałapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II				

76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	1 000	art. 62	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		art. 62	
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		art. 62	
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		art. 62	
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)				
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	

VI. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia

1. Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych zadań.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym z uwzględnieniem strategii Banku, polityki zarządzania kapitałem oraz planów kapitałowych. W ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, Bank dąży do sprecyzowania czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny ponoszonego ryzyka.

Procedurą regulującą ocenę adekwatności kapitału i sposób wyznaczania wymów kapitałowych jest Instrukcja szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Dążąc do tego w procesie oceny adekwatności kapitałowej (tzw. ICAAP) realizowane są następujące działania:

- 1) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
- 2) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka (badanie istotności ryzyk);
- 3) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
- 4) agregacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
- 6) zarządzanie adekwatnością kapitałową.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka. Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych modeli. Rezultatem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego obejmuje w szczególności:

- 1) pisemne zasady polityki oraz procedury identyfikowania, pomiaru i raportowania ryzyka w działalności Banku,
- 2) proces ustalania (alokacji) kapitału w zależności od poziomu ryzyka w Banku (opisujący przekształcanie miar ryzyka w ujęciu ilościowym ryzyka w wymogi kapitałowe) – wyznaczenie wielkości kapitału wewnętrznego,
- 3) proces ustalania celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej (docelowy poziom kapitału),
- 4) system kontroli wewnętrznej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Pomiar kapitału wewnętrznego odbywa się metodą oddolną, gdzie punktem wyjścia jest regulacyjny wymóg kapitałowy. Po określeniu wymogu kapitałowego, zgodnie z zapisami Rozporządzenia, Bank szacuje czy wymóg ten jest w pełni adekwatny do poziomu ponoszonego ryzyka. Następnie dokonywany jest pomiar kapitału wewnętrznego dla ryzyk uznanych za istotne, lecz nieuwzględnionych w minimalnym wymogu kapitałowym jako dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy. Do tych ryzyk Bank zalicza ryzyko koncentracji zaangażowań, ryzyko rezydualne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko braku zgodności. Kapitał wewnętrzny wyliczany jest jako suma minimalnego wymogu kapitałowego oraz szacowanego przez Bank dodatkowego wewnętrznego wymogu kapitałowego.

Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka na podstawie pisemnych procedur określających zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli odnoszących się do poszczególnych ryzyk. Zarządzanie

ryzykami, które nie zostały uznane za istotne, może odbywać się na podstawie wspólnych procedur i regulacji wewnętrznych obejmujących grupy ryzyk charakteryzujące się podobnymi cechami

Ocena adekwatności kapitałowej Banku przeprowadzona na koniec 2018 roku wskazuje na wysoki poziom tejże adekwatności, wyrażający się poprzez znaczną nadwyżkę posiadanych funduszy własnych w stosunku do obliczonej wartości kapitału wewnętrznego.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE.

Na dzień 31.12.2018r. Bank dokonując szacowania kapitału wewnętrznego na podstawie wewnętrznych regulacji, wyznaczył dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk istotnych w wysokości 1.462 tys. zł. Suma kapitału wewnętrznego na koniec 2018 roku wyniosła 57.519 tys. zł.

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112

Bank stosuje metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

Tabela nr 5 Wymogi kapitałowe na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Kategorie ekspozycji określone w art. 112 Rozporządzenia	8% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 421
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
Ekspozycje wobec instytucji	2 446
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 415
Ekspozycje detaliczne	6 704
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	24 088
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 402
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0

Ekspozycje kapitałowe	666
Inne pozycje	4 264
RAZEM – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	49 406

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c)

Tabela nr 6 Wymogi kapitałowe zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

Bank w ramach ryzyka rynkowego zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt b, nie wylicza wymogu kapitałowego, ponieważ zgodnie z zapisami Rozporządzenia działalność handlowa jest nieznaczająca.

W działalności Banku zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt c, występuje tylko ryzyko walutowe. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów w 2018 roku nie występowały.

Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe obliczany jest zgodnie z art. 351 Rozporządzenia. Zgodnie z polityką Banku, działalność dewizowa prowadzona jest w taki sposób, aby wymóg kapitałowy nie był tworzony. Na dzień 31.12.2018r. ustalony limit na pozycję całkowitą wynosił 0,60% funduszy własnych.

5. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest zgodnie z metodą wskaźnika bazowego BIA (art. 315 – 316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy jest równy 15% średniej z trzech lat obliczonego wskaźnika. Wskaźnik jest sumą odpowiednich pozycji z rachunku zysków i strat z odpowiednim znakiem tj.

- odsetki należne i podobne przychody (ze znakiem „+”),
- odsetki do zapłaty i podobne opłaty (ze znakiem „-”),
- przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/zmiennej stopie dochodu (ze znakiem „+”),
- należności z tytułu prowizji/opłat (ze znakiem „+”),
- koszty z tytułu prowizji/opłat (ze znakiem „-”),
- zysk netto lub strata netto z operacji finansowych (ze znakiem „+” jeśli zysk lub „-” jeśli strata),
- pozostałe przychody operacyjne (ze znakiem „+”).

W wyliczeniach średniej nie uwzględnia się wskaźnika, który jest ujemny bądź równy zero.

Wymóg kapitałowy na to ryzyko operacyjne na dzień 31.12.2018 roku wynosił: 6.651 tys. zł

6. Zestawienie wymogów kapitałowych na wszystkie zidentyfikowane ryzyka w działalności Banku

Tabela nr 7 Zestawienie wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Kategoria ryzyka	Suma pozycji netto		Wymóg kapitałowy
	Długie	Krótkie	
Ryzyko kredytowe	617 577	X	49 406
Ryzyko walutowe	49	0	0
Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań		X	0

Ryzyko koncentracji znacznych zaangażowań kapitałowych		X	0
Ryzyko operacyjne	44 341	X	6 651
Łączny wymóg kapitałowy	X	X	56 057

	TIER I podstawowy	TIER I	TIER I + II
Fundusze własne	92 188	92 188	102 038
Współczynnik kapitału	13,15%	13,15%	14,56%

Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Minimalny wymóg kapitałowy	Dodatkowy wymóg kapitałowy
Ryzyko kredytowe	49 406	49 406	
Ryzyko walutowe	0	0	
Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań			X
Ryzyko koncentracji znacznych zaangażowań kapitałowych			X
Ryzyko operacyjne	6 651	6 651	
Łączny wymóg na powyższe ryzyka	56 057	56 057	
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	837	X	837
koncentracji dużych zaangażowań	837	X	837
koncentracji w ten sam sektor gospodarki		X	
koncentracji w ten sam rodzaj ekspozycji kredytowej		X	
koncentracji wobec tego samego typu podmiotu		X	
koncentracji wobec tego samego rodzaju zabezpieczenia		X	
koncentracji zaangażowań długoterminowych		X	
Ryzyko rezydualne		X	
Ryzyko stopy procentowej	625	X	625
Ryzyko płynności		X	
Ryzyko cyklu gospodarczego (makroekon.)		X	
Ryzyko strategiczne		X	
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe		X	
Ryzyko utraty reputacji		X	
Ryzyko modeli		X	
Ryzyko braku zgodności	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej		X	
Łączny kapitał wewnętrzny		57 519	
Nadwyżka (niedobór) kapitałów (funduszy) własnych		44 519	

VII. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

VIII. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia

W 2018 roku Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie nie utrzymywał bufora antycyklicznego, ponieważ wskaźnik tego bufora dla ekspozycji polskich zgodnie z art. 83 Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym wynosił 0%.

Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie posiadał ekspozycji poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

IX. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

X. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia

Bank ujawnia następujące informacje dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe:

1. Definicję pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Pozycje przeterminowane rozumiane są jako należności z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Definicja ta stosowana jest dla celów wyznaczania wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni.

Należności z rozpoznaną utratą wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych. Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone (są to należności w kategorii ryzyka: „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”) zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U.2015.2066 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Rezerwy na należności zagrożone o różnej klasie ryzyka oraz kredyty detaliczne i kredyty pod obserwacją tworzone są w Banku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U.2015.2066 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Bank dokonuje korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego na podstawie Polityki kredytowej Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie oraz wewnętrznej Instrukcji – zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych.

Podstawą do utworzenia rezerwy celowej jest prawidłowo dokonana ocena ryzyka, klasyfikacja ekspozycji kredytowej oraz ustalenie wartości zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerwy. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka biorąc pod uwagę kryterium terminowości (terminowość spłaty kapitału lub odsetek) oraz kryterium ekonomiczne (oceniając sytuację ekonomiczno-finansową klienta) dłużnika lub tylko kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek.

Rezerwy celowe są tworzone, aktualizowane co do wysokości oraz rozwiązywane:

- 1) z uwzględnieniem kryterium terminowości – najpóźniej w ostatnim dniu każdego miesiąca,
- 2) z uwzględnieniem kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej – najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia. Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych. W związku ze zmianami Ustawy o rachunkowości kategoria „odsetki zastrzeżone” została zlikwidowana. Obecnie wszystkie odsetki od należności kredytowych ujmowane są w rachunku zysków i strat. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U.2015.2066 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków i zmianą z dnia 12 października 2017r. Bank tworzy odpis aktualizacyjny na odsetki od należności kredytowych. Wysokość odpisu tworzona jest zgodnie z ww. Rozporządzeniem za wyjątkiem odpisu na odsetki od należności zagrożonych, który tworzony jest w wysokości 100%.

3. Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Tabela nr 8 Zestawienie według kategorii ekspozycji na dzień 31.12.2018 roku oraz wartość średnia [w tys. zł]

Kategorie ekspozycji określone w art. 112 Rozporządzenia	2018-12-31	Wartość średnia w 2018 roku (kwartalnie)
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	675 609	614 888
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	232 424	180 869
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	17	60
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	106 568	141 479
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	105 803	91 105
Ekspozycje detaliczne	115 389	106 999
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	405 557	414 558
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	21 852	17 383
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
Ekspozycje kapitałowe	8 320	8 321
Inne pozycje	75 525	71 230
RAZEM	1 747 064	1 646 891

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach;

Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski, niemniej jednak przeprowadza analizę koncentracji geograficznej w podziale na powiaty.

Tabela nr 9 Rozkład ekspozycji kredytowych w podziale geograficznym (powiaty) na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Obszar geograficzny	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją	Należności o utraconej wartości	Zaangażowanie kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Korekta wartości - ESP
Powiat m. Kraków	57 864	210 717	43 320	311 901	11 799	1 527
Powiat tarnowski	15 198	111 082	2 368	128 648	2 245	497
Powiat limanowski	19 924	69 009	3 710	92 643	116	317
Powiat krakowski	16 505	42 174	953	59 632	246	405
Powiat bocheński	5 783	37 745	7 688	51 216	383	270
Powiat brzeski	5 802	45 077	121	51 000	71	163
Powiat myślenicki	3 980	41 930	973	46 882	80	72
Powiat dębicki	3 016	26 308	841	30 164	163	188
Powiat proszowicki	0	21 920	1	21 921	2	0
Powiat mielecki	1 006	13 730	0	14 736	25	167
Powiat dąbrowski	656	9 370	201	10 227	653	71
Powiat nowosądecki	910	8 554	669	10 133	342	83
Powiat tatrzański	707	8 636	5	9 349	11	72
Powiat m. Tarnów	0	0	7 218	7 218	5 542	0
Powiat kaliski	1 014	2 949	2 627	6 590	7	45

Bank posiada zaangażowanie kredytowe w 71 powiatach. Powyższa tabela prezentuje 15 największych powiatów. W powiatach tych skoncentrowane zostało 94,8% zaangażowania kredytowego Banku.

5. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta;

Tabela nr 10 Rozkład ekspozycji kredytowych w podziale na branże na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Symbol PKD	Sektor gospodarki	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją	Należności o utraconej wartości	Zaangażowanie kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Korekta wartości - ESP
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt	1 661	41 891	2 441	45 992	753	365
10	Produkcja artykułów spożywczych	200	3 836	10 183	14 219	6 193	70
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1 012	12 421	0	13 434	0	71
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3 210	28 742	2 693	34 645	26	64

27	Produkcja urządzeń elektrycznych	1 594	26 956	0	28 550	0	111
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	28 096	16 562	1 717	46 375	217	164
46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	17 112	14 971	11 244	43 327	2 757	24
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	12 689	24 369	2 635	39 692	405	65
55	Zakwaterowanie	74	12 776	8 990	21 840	5 548	105
68	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	10 983	100 123	13 166	124 271	734	733

Na koncentrację branżową na koniec grudnia 2018 roku składały się ekspozycje kredytowe Banku w 52 sektorach gospodarki. Powyższa tabela prezentuje wykaz branż, w których zaangażowanie przekracza 2% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych. Stanowią one łącznie 45,9% łącznego portfela ekspozycji kredytowych Banku. Pozostałe branże analizowane są łącznie. Suma ekspozycji Banku w działy gospodarki niewymienione w tabeli ukształtowała się na koniec 2018 roku na poziomie 88,8 mln zł, co stanowi 9,9% łącznego zaangażowania kredytowego.

6. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji;

Tabela nr 11 Rozkład ekspozycji kredytowych wg rezydualnych terminów zapadalności z podziałem na kategorie ekspozycji na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Wyszczególnienie	Bez określ. terminu	> 1 dnia <= 1 tyg.	> 1 tyg. <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	49 472	446 146						61 278	88 167		
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych		5 938	1 400	6 727	10 917	14 670	20 090	84 563	66 349	21 772	
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	17										
Ekspozycje wobec instytucji	43 514	47 818	4 285	7 267	756	30 132					
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 044	10 347	2 387	5 632	9 517	14 900	17 810	23 958	13 234	7 912	1 404
Ekspozycje detaliczne	1 899	1 168	1 827	5 598	7 911	14 343	15 565	27 293	22 381	14 783	2 622

Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	6 177	12 378	6 583	17 431	27 717	50 099	57 142	98 631	72 791	48 079	8 529
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	21 852										

W powyższej tabeli znalazły się istotne kategorie ekspozycji przed uwzględnieniem skutków ograniczania ryzyka kredytowego. Z uwagi na charakter lub poziom zaangażowania, Bank pominął ekspozycje kredytowe, w których zaangażowanie nie występowało lub było nieznaczące, jak również te ekspozycje, które nie mają istotnego wpływu z punktu widzenia terminów zapadalności tj. majątek trwałe, kasa, inwestycje kapitałowe, ekspozycje na kontach porządkujących.

7. Podział ekspozycji kredytowych na istotne branże lub typy kontrahenta z uwzględnieniem: ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego;

Tabela nr 12 Struktura zaangażowania Banku wg wartości nominalnej w podziale na kontrahentów oraz na kategorie należności jak również rezerwy ogólne i szczególne oraz korekty wartości według stanu na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Instrumenty finansowe	Przedsiębiorstwa, spółki i spółdzielnie	Przedsiębiorcy indywidualni	Rolnicy indywidualni	Osoby prywatne	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Razem
Kredyty normalne	159 877	104 038	40 724	153 300	3 865	206 566	668 370
Kredyty pod obserwacją	9 658	2 992	1 166	2 435	0	0	16 251
Kredyty poniżej standardu	27 832	11 460	176	531	0	0	39 998
Kredyty wątpliwe	3 262	2 585	220	0	0	0	6 067
Kredyty stracone	21 284	7 963	422	2 282	911	0	32 862
Kredyty - razem	221 912	129 037	42 708	158 549	4 776	206 566	763 548
Zobowiązania pozabilansowe	78 937	21 849	1 646	6 924	284	25 785	135 425
Zaangażowanie kredytowe	300 849	150 886	44 354	165 473	5 060	232 351	898 973
Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	10 536	8 686	753	2 769	0	0	22 745
Rezerwy na ryzyko ogólne	32	24	4	277	0	0	337
Korekty wartości (ESP)	1 151	515	355	2 138	8	37	4 204

Tabela nr 13 Podział należności kredytowych i rezerw celowych na kategorie należności, typy kontrahentów i okres przeterminowania według stanu na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Należności kredytowe - wartość bilansowa brutto		Przeterminowane pow. 1 dnia <= 30 dni		Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni		Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni		Przeterminowane > 180 dni <= 1 roku		Przeterminowane > 1 roku		Razem	
		Należności kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Należności kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Należności kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Należności kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Należności kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Należności kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe
Należności normalne	Przedsiębiorstwa	15										15	
	Przedsiębiorcy indywidualni	4										4	
	Osoby prywatne	2 080	3	1 954	15	43						4 077	18
	Rolnicy indywidualni	164										164	0
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych												
Należności pod obserwacją	Przedsiębiorstwa												
	Przedsiębiorcy indywidualni			44								44	
	Osoby prywatne	57		493								550	
	Rolnicy indywidualni			62								62	
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych												
Należności poniżej standardu	Przedsiębiorstwa												
	Przedsiębiorcy indywidualni			172	1							172	1
	Osoby prywatne			19	4	286	65					305	69
	Rolnicy indywidualni												
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych												

Należności wątpliwe	Przedsiębiorstwa												
	Przedsiębiorcy indywidualni			498	3							498	3
	Osoby prywatne												
	Rolnicy indywidualni							232	12			232	12
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych												
Należności stracone	Przedsiębiorstwa							12 189	2 561	14 254	9 125	26 443	11 686
	Przedsiębiorcy indywidualni									8 594	7 220	8 594	7 220
	Osoby prywatne					3	3	25	25	2 900	2 327	2 928	2 355
	Rolnicy indywidualni							93	24	709	709	802	733
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych									183		183	
Razem	Przedsiębiorstwa	15						12 189	2561	14 254	9 125	26 458	11 686
	Przedsiębiorcy indywidualni	4		714	4					8 594	7 220	9 312	7 224
	Osoby prywatne	2137	3	2466	19	332	68	25	25	2 900	2327	7 860	2 442
	Rolnicy indywidualni	164		62				325	36	709	709	1 260	745
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych									183		183	

Bank w powyższej tabeli pominął kontrahentów, u których nie wystąpiło przeterminowanie kapitałowe bądź odsetkowe.

8. Kwotę ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym;

Dostępne dane przedstawiono w tabeli nr 9.

9. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe;

Tabela nr 14 Zmiany stanu rezerw celowych na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Lp.	Treść	Rezerwy celowe na należności kredytowe	Odpis aktualizacyjny na należności odsetkowe	Rezerwy celowe na gwarancje	Rezerwa na ogólne ryzyko
1.	Stan rezerw na 01.01.2018r.	13 243	6 454	0	1 000
2	Utworzenie	4 404	1 485	11	0
3	Rozwiązanie	1 795	572	0	0
4	Należności spisane w ciężar rezerwy	249	225	0	-----
5	Stan rezerw na 31.12.2018r.	15 603	7 142	11	1 000

Bank przez cały okres obrotowy utrzymywał wymagany poziom rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych. Poziom rezerw celowych na należności bilansowe według stanu na 31.12.2018r. wyniósł 15.603 tys. zł, a na zobowiązania pozabilansowe 11 tys. zł. W 2018 roku odpisano w ciężar wcześniej utworzonych rezerw należności kredytowe o wartości 249 tys. zł. Poziom odpisów aktualizacyjnych na należności odsetkowe według stanu na 31.12.2018 r. wyniósł 7 142 tys. zł. W ciężar odpisu spisano odsetki o wartości 225 tys. zł.

Wartość kredytów zagrożonych na koniec 2018 roku wyniosła 78.927 tys. zł, co stanowiło 10,3% ogólnej kwoty kredytów. Stan utworzonych na kredyty rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych wyniósł 22 479 tys. zł co stanowiło 28,5% wartości bilansowej brutto kredytów zagrożonych.

Rezerwa na ryzyko ogólne umożliwia pomniejszanie kwoty tworzonych rezerw celowych na kredyty w sytuacji normalnej i pod obserwacją o 25% utworzonej rezerwy na ryzyko ogólne dla każdej z tych kategorii. Rezerwa ta w trakcie 2018 roku nie zmieniła się i na koniec roku wyniosła 1 mln zł.

Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat wyniosły w 2018 roku:

- odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe = 5.900
- rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe = 2.368

XI. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania). Aktywa zastawione, które podlegają ograniczeniom w kwestii wycofania – takie jak aktywa wymagające uprzedniej zgody przed wycofaniem lub zastąpieniem innymi aktywami – należy uznać za obciążone.

Tabela nr 15 Aktywa obciążone i wolne od obciążeń na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa aktywów
Aktywa obciążone	
Kredyty na żądanie	
Instrumenty udziałowe	
Dłużne papiery wartościowe	7 785
w tym: obligacje zabezpieczone	
w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	7785
w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	
w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	36 162
w tym: kredyty hipoteczne	
Inne aktywa	
Aktywa obciążone instytucji sprawozdającej	43 947
Aktywa nieobciążone	
Kredyty na żądanie	122 384
Instrumenty udziałowe	8 321
Dłużne papiery wartościowe	587 806
w tym: obligacje zabezpieczone	
w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	141 660
w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	
w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	769 519
w tym: kredyty hipoteczne	494 087
Inne aktywa	75 116
Aktywa nieobciążone instytucji sprawozdającej	1 563 146

Na dzień 31.12.2018 roku 43.947 tys. zł aktywa Banku są obciążone. Obciążone aktywa to lokaty terminowe i obligacje Skarbu Państwa.

XII. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności oraz rodzaje posiadanych ekspozycji, Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen kredytowych ECAI. Wyjątkiem są ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycje wobec instytucji, których waga ryzyka zależy pośrednio od oceny rządu centralnego. Bank przyjmuje, że jakość kredytową ocenia się na podstawie oceny ratingowej nadanej przez Fitch Ratings.

Tabela nr 16 Przeporządkowanie stopnia jakości kredytowej Banku do ratingu zewnętrznej agencji Fitch Ratings

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej nadana przez Fitch Ratings
1	AAA do AA
2	A
3	BBB
4	BB
5	B
6	CCC i poniżej

XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia

Kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych na różne rodzaje ryzyka rynkowego zostały zaprezentowane w punkcie VI.4 Ujawnienia.

Działalność handlowa Banku w 2018 roku była nieznaczająca więc ekspozycja zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt b, nie występowała.

Ekspozycja na ryzyko zgodne z art. 92 ust. 3 pkt c, występowało tylko dla ryzyka walutowego. Maksymalna pozycja walutowa całkowita w 2018 roku wyniosła 207,6 tys. zł co stanowiło 0,20% funduszy własnych. Średnia pozycja walutowa w 2018 roku wyniosła 53,8 tys. zł.

W 2018 roku Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

XIV. Ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne oraz opis stosowanej metody wyliczania tego wymogu zostało zaprezentowane w punkcie VI.5 Ujawnienia.

W Banku w całym 2018 roku ryzyko operacyjne utrzymywało się na niskim poziomie. Wystąpiło 25 zdarzeń operacyjnych, w wyniku których wystąpiły straty w wysokości 16 701,10 zł. W rezultacie transferu ryzyka (zwrotu z tytułu odzysku, kwoty odszkodowań z firm ubezpieczeniowych) odzyskano kwotę 8 312,86 zł, straty netto wyniosły 8 388,24 zł.

Tabela nr 17 Zestawienie sum strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2018r., w podziale na klasy zdarzeń (kategorie w ramach rodzaju) [w tys. zł]

Rodzaj zdarzenia	Kategoria w ramach rodzaju	Suma strat brutto
Oszustwo wewnętrzne	Działania nieuprawnione	
	Kradzież i oszustwo	
Oszustwo zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	9
	Bezpieczeństwo systemów	
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	

Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	1
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	2
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	5
	Monitorowanie i sprawozdawczość	
	Napływ i dokumentacja klientów	
	Zarządzanie rachunkami klientów	
	Kontrahenci niebędący klientami banku (np. Izby Rozliczeniowe)	
	Sprzedawcy i dostawcy	
Suma strat brutto		17

Poziom wszystkich strat finansowych brutto poniesionych w 2018r. stanowił 0,25% wymogu kapitałowego oraz 2,2% ustalonej tolerancji na ryzyko operacyjne.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w 2018r. nie miały istotnego wpływu na działalność Banku.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym podejmował działania mitygujące celem zminimalizowania występowania takich samych lub podobnych zdarzeń w przyszłości. Wszystkie zdarzenia jakie wystąpiły w ubiegłym roku zostały poddane szczegółowej analizie włączając szczególnie identyfikację przyczyn ich wystąpienia. Biorąc pod uwagę charakter zaistniałych zdarzeń Bank podejmował bieżące działania w ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

XV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia

Według stanu na dzień 31.12.2018 r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe nie klasyfikowane do portfela handlowego o łącznej wartości bilansowej 6.801 tys. zł. Angażowanie się kapitałowo w inne podmioty ma charakter zacieśniania współpracy.

Tabela nr 18 Wykaz ekspozycji kapitałowych na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji (wartość bilansowa)	Klasyfikacja bilansowa	Cel zaangażowania	Metoda wyceny
1.	Akcje w BPS S.A. w Warszawie	6 269	dostępne do sprzedaży	zacieśnianie współpracy	wg wartości nabycia
2.	Udziały w SM Kabel	2	dostępne do sprzedaży	zakup mieszkania na cele nie inwestycyjne	wg wartości nabycia
3.	Udziały w Partnet Sp. z o.o.	530	dostępne do sprzedaży	zacieśnianie współpracy	wg wartości nabycia
4.	Akcje w PBA SA	1 520	dostępne do sprzedaży	zacieśnianie współpracy	wg wartości nabycia
	RAZEM	8 321			

W analizowanym okresie (2018 rok) Bank:

- nie dokonał zmian zasad rachunkowości ani metod wyceny dla akcji i udziałów,
- nie posiadał instrumentów notowanych na giełdzie,
- nie był zaangażowany w aktywa bądź zobowiązania finansowe, które należałoby wycenić według wartości godziwej,
- nie dokonywał sprzedaży aktywów stanowiących ekspozycje kapitałowe,
- nie dokonywał przeszacowania posiadanych akcji i udziałów,
- nie ujmował w kapitale własnym żadnych zmian wynikających z dokonanej wyceny poszczególnych papierów kapitałowych.

XVI. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej dla produktów bilansowych wrażliwych na zmianę stóp procentowych (produkty pozabilansowe nie są w Banku oprocentowane). Pomiar ryzyka ma charakter całościowy i obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne oraz wszystkie waluty w przeliczeniu na PLN (odrębną analizę w podziale na waluty Bank dokonuje w przypadku przekroczenia przez jedną walutę lub grupę walut poziomu określonego w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w BSR w Krakowie).

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim ze znacznej dysproporcji między wartością aktywów i pasywów, których oprocentowanie może ulec zmianie w przypadku zmian rynkowych stóp procentowych (szczególnie w przypadku spadku stóp). Dysproporcja ta to głównie efekt dużego udziału pasywów o oprocentowaniu 0%. Spadek oprocentowania w znacznie większym stopniu oddziałuje więc na spadek przychodów odsetkowych niż kosztów odsetkowych.

Podczas analizy ryzyka stopy procentowej Bank dokonuje pewnych założeń dotyczących depozytów o nieokreślonym terminie wymagalności jak również kredytów i ich przedterminowej spłacie. Jeśli chodzi o depozyty, których termin wymagalności jest nieokreślony, Bank bazuje na cyklicznym odnawianiu się tych depozytów (analiza stabilności tych pozycji), przyjmuje również założenie cyklicznego rolowania się depozytów. W procesie pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank uwzględnia tendencję szybszej spłaty należności niż wynika to z pierwotnego (umownego) harmonogramu. Na podstawie danych historycznych wyliczany jest wskaźnik wcześniejszej spłaty i uwzględniany jest podczas badania wpływu ryzyka opcji klienta.

Opis charakteru ryzyka stopy procentowej i innych założeń oraz częstotliwość pomiarów, przedstawiony został w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu w pkt 2.7.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk Banku zarówno w krótkim jak i średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej.

Według stanu na 31.12.2018 struktura pozycji odsetkowych generowała wrażliwość Banku na spadki stóp procentowych. Zmiana wyniku odsetkowego, obliczona zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną w Banku, dla nagłego nieoczekiwanego spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych wyniosła 10,4% funduszy własnych przy ustalonym limicie na 13% funduszy własnych. W obecnych realiach spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych jest mało prawdopodobny. Test warunków skrajnych polegający na wpływie zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną Banku pokazał, że na dzień 31.12.2018 r. nie ma zagrożenia spadku tej wartości o więcej niż 20% funduszy własnych.

W załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu przedstawiono wskaźniki i limity, które między innymi otrzymuje kierownictwo Banku w celu oceny narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej.

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia

W Banku obowiązuje Polityka wynagradzania pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka BSR w Krakowie uwzględniająca zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Powyższa Polityka:

- określa zasady ustalania stałych i zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka zawodowego Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie,
- wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka,
- wspiera realizację strategii działania oraz ogranicza konflikt interesów.

W 2018 roku Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń jeden raz.

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

Polityka przyjmuje, że osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku są pracownicy wyszczególnieni w załączniku nr 1 do Polityki wynagradzania pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka BSR w Krakowie.

Wszystkie istotne decyzje w Banku podejmowane są przez Zarząd i żaden pracownik nie posiada pełnomocnictwa do podejmowania decyzji finansowych w kwocie przekraczającej 2% funduszy własnych.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska istotne składa się z wynagrodzenia pieniężnego stałego – wynagrodzenia zasadniczego i dodatkowego zgodnie z Regulaminami wynagradzania obowiązującym w Banku oraz wynagrodzenia zmiennego – premii. Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się nagród jubileuszowych, odpraw rentowych, odpraw emerytalnych, a także innych świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów ustawowych.

W przypadku zagrożenia nie spełnienia przez Bank wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością Banku, zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.

Oceny efektów pracy Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza, a pozostałych pracowników zajmujących stanowiska istotne Zarząd Banku, w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach:

1. zysk netto,
2. zwrot z kapitału własnego (ROE),
3. jakość portfela kredytowego,
4. współczynnik kapitałowy,
5. wskaźnik płynności LCR.

Ocenie podlega stopień wykonania wymienionych wyżej wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie.

Kryteria jakościowe oceny Członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to: uzyskanie absolutorium w okresie oceny oraz pozytywna indywidualna ocena następcza dokonywana przez Radę Nadzorczą według Zasad dokonywania ocen odpowiedniości Członków Zarządu Banku.

Kryterium jakościowe oceny pracowników istotnych to ocena co najmniej wysoka – nadawana zgodnie z Instrukcją systemu ocen pracowników Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie.

Zgodnie z Polityką wynagrodzeń kierownicy komórki audytu wewnętrznego, komórki do spraw zgodności, komórki prawnej, komórek org. odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, oraz za sprawy kadrowe są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) Dyrektywy 2013/36/UE - Wynagrodzenie zmienne nie może być wyższe niż 90% wynagrodzenia zasadniczego wypłaconego w kwartale, za który wypłacane jest wynagrodzenie zmienne. Wynagrodzenie zmienne wypłacane jest w okresach kwartalnych. Łączna kwota wypłaconego wynagrodzenia zmiennego nie może przekroczyć 2% funduszy własnych Banku.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego nie podlega odroczeniu chyba, że zostaną spełnione łącznie następujące przesłanki:

- wynagrodzenie zmienne stanowi ponad 90% wynagrodzenia stałego wypłacanego w danym kwartale i,
- łączna kwota wypłaconych premii uznaniowych osobom zajmującym stanowiska istotne za dany kwartał przekracza 0,5% funduszy własnych Banku.

Bank nie stosuje polityki płatności wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela nr 19 Wynagrodzenia członków Zarządu Banku wypłacone w 2018 roku [w tys. zł]

Rodzaj wynagrodzenia	Kadra kierownicza wyższego szczebla	Ilość osób	Pracownicy mający istotny wpływ na profil ryzyka	Ilość osób
Wynagrodzenie stałe	1 089	6	874	11
Wynagrodzenie zmienne				
Odprawy	79	1		
Najwyższa wypłata odprawy	79	1		

W Banku w 2018 roku żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia:

- w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym,
- w wysokości w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR,
- w wysokości wyższej niż 5 mln EUR.

XIX. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia

Wskaźnik dźwigni finansowej wyliczany jest jako iloraz kapitału Tier I oraz miary ekspozycji całkowitej.

Wskaźnik dźwigni kalkulowany jest w odniesieniu do kapitału Tier I wyliczonego zgodnie z artykułem 499 ust. 2 (w pełni wprowadzona definicja).

Bank oblicza wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału kalendarzowego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane wg poniższych tabel:

Tabela nr 20 Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych – formularz do celów ujawniania informacji

Dzień odniesienia:	2018-12-31
Nazwa podmiotu:	Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie
Poziom stosowania:	Indywidualny

Tabela nr 21 Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	1 611 639
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	54 087
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7	Inne korekty	161
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	1 665 565

Tabela nr 22 Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	1 611 639
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	161
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	1 611 478
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z <i>wszystkimi</i> transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z <i>wszystkimi</i> transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do	

	wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	135 425
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	81 338
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	54 087
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	

Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		"w pełni wdrożone"
20	Kapitał Tier I	92 188
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	1 665 565
22	Wskaźnik dźwigni	5,53%
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	wg w pełni wdrożonej definicji kapitału Tier 1
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Tabela nr 23 Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	1 611 639
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	1 611 639
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	675 609
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których <u>nie</u> traktuje się jak państwa	206 640
EU-7	Instytucje	106 567
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	353 562
EU-9	Ekspozycje detaliczne	108 708
EU-10	Przedsiębiorstwa	54 839
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	21 852
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	83 862

Tabela nr 24 Tabela LRQua: Pola na tekst o dowolnym formacie do celów ujawniania informacji jakościowych

Lp.	Wyszczególnienie	Opis
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	<p>Przy obecnie przyjętych założeniach Strategii zarządzania ryzykiem oraz biorąc pod uwagę ostatnią weryfikację istotności ryzyk, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne i nie opracował odrębnej procedury w tym obszarze. Obecnie, zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej odbywa się w ramach Instrukcji szacowania kapitału wewnętrznego w BSR w Krakowie, gdzie określono zasady zarządzania tym ryzykiem, minimalny poziom wskaźnika, tryb raportowania oraz założenia do testów warunków skrajnych. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej monitorowany wskaźnik dźwigni finansowej porównywany jest ze wskaźnikami na tle grupy rówieśniczej. Bank nie stosuje innych wskaźników do oceny ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej niż określony w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013. W przypadku zmian wskaźnika dźwigni Bank może wpłynąć na jego poziom poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost licznika wskaźnika tj. kapitału Tier 1 – dokonanie śródrocznego odbioru bilansu i zaliczenia wypracowanego zysku, a w dłuższej perspektywie emisja obligacji, - obniżenie mianownika wskaźnika tj. miary ekspozycji całkowitej – przeniesienie wolnych środków finansowych z instrumentów o wyższej wadze ryzyka do wagi ryzyko 0% (papiery wartościowe NBP i skarbowe).
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	<p>Ujawniony wskaźnik dotyczy ostatniego dnia IV kwartału ale w tabeli nr 25 zaprezentowane zostały wskaźniki obliczone na koniec każdego kwartału 2018 roku. Spadek wskaźnika dźwigni na koniec IV kwartału wynikał ze wzrostu pozycji bilansowych (wzrost bazy depozytowej zainwestowany został w instrumenty o niskim ryzyku tj. papiery skarbowe i NBP).</p>

Poniżej zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2018 roku. Jego wielkość znajduje się na zadawalającym poziomie, powyżej ustalonego 5% limitu.

Tabela nr 25 Wartość wskaźnika dźwigni finansowej w 2018 roku

Wskaźnik dźwigni	31.03.2018r.	30.06.2018r.	30.09.2018r.	31.12.2018r.
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I, obliczony jako średnia arytmetyczna	5,77%	5,95%	5,91%	5,53%

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB

XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia

Bank wykorzystuje techniki ograniczania ryzyka kredytowego na zasadach ujętych w części III, tytuł II, rozdział 4 Rozporządzenia od art. 192.

Bank stosuje się do wymagań części III, tytuł II, rozdziale 4 Rozporządzenia w zakresie dotyczącym banków stosujących metodę standardową wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego oraz metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń.

W celu ograniczenia podejmowanego ryzyka kredytowego Bank stosuje techniki jego redukcji, jak również dąży do pełnego zabezpieczenia udzielonego kredytu o jak najwyższej jakości w trakcie całego okresu kredytowania. Jakość przyjmowanych zabezpieczeń oceniana jest na podstawie ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych, oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje poniższe sposoby ograniczania ryzyka kredytowego:

- 1) pomniejszanie podstawy rezerw celowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia kredytów w BSR w Krakowie;
- 2) pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 PEiR. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie zgodnie z Polityką oraz Instrukcją zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 3) techniki redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 PEiR. Techniki redukcji ryzyka kredytowego stosowane przez Bank określa Instrukcja wyliczania funduszy własnych, wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz obliczania współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej w BSR w Krakowie.

W ramach niniejszego działu Bank ujawnia następujące informacje:

1. Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
2. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi zawarte są w Instrukcji prawnych form zabezpieczania wierzytelności w BSR w Krakowie oraz Instrukcji monitoringu zabezpieczeń w BSR w Krakowie.

Do ustalenia wartości zabezpieczenia Bank stosuje:

- wycenę niezależnego rzeczoznawcy majątkowego,
- inną wycenę w przypadku gdy rzeczy ruchome występują w powszechnym obrocie lub rzeczy ruchome są nowe na podstawie dowodu zakupu (faktury),
- techniczny koszt wytworzenia,
- wartość aktualnej polisy ubezpieczeniowej zweryfikowanej z cenami giełdowymi/ rynkowymi/ komisowymi,

– kwotę poręczenia według prawa cywilnego lub kwotę poręczenia wekslowego, Szczególne warunki powinny spełniać zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości z uwagi na preferencyjny charakter wagi ryzyka kredytowego przypisanego ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomości mieszkalnej oraz na czynniki makroekonomiczne, mające znaczący wpływ na zmianę wartości nieruchomości.

Zabezpieczenie wierzytelności Banku w formie hipoteki na nieruchomości musi spełniać następujące warunki:

- 1) nieruchomość wyceniona została przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej, a wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana,
- 2) aktualizacja wyceny nieruchomości powinna być dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie obniżyć się w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
- 3) nieruchomość powinna być odpowiednio ubezpieczona od szkód,
- 4) wartość nieruchomości powinna być monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych, a w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, monitorowanie wartości nieruchomości powinno odbywać się z większą częstotliwością,
- 5) w posiadaniu Banku znajdują się dokumenty potwierdzające, że zabezpieczenie na nieruchomości zostało prawomocnie ustanowione.

Ponadto w przypadku ustanowienia zabezpieczenia na nieruchomości:

- 1) obowiązuje zasada, zgodnie z którą Bank powinien monitorować wartość nieruchomości nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do zabezpieczenia na nieruchomości komercyjnej, nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do zabezpieczenia na nieruchomości mieszkalnej jeśli bieżące LTV jest niższe niż 80%, w cyklach rocznych w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych gdy pierwotne LTV będzie wyższe niż 80%, lub z częstotliwością większą w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych lub cen nieruchomości,
 - 2) w celu monitorowania wartości rynkowych nieruchomości pracownicy Banku zobowiązani są do korzystania z bazy danych dotyczących nieruchomości, zawartej w Systemie Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON) zarządzanym przez Związek Banków Polskich, zaleca się aby szczególnej uwadze poddane były te ekspozycje, dla których zabezpieczenie ustanowione jest na nieruchomości nie będącej własnością dłużnika Banku z tytułu tej ekspozycji, ponieważ szkodowość portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest większa, kiedy nieruchomość stanowiąca zabezpieczenie ekspozycji jest własnością podmiotu nie zobowiązanego z tytułu tej ekspozycji.
3. W Banku jako uznane zabezpieczenie, wykorzystywane w celu redukcji ryzyka kredytowego są przyjmowane następujące zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, w tym w szczególności:
- 1) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej,
 - 2) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
 - 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
 - 4) zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku,
 - 5) gwarancje udzielone przez:
 - a) rządy i banki centralne,
 - b) organizacje międzynarodowe ekspozycjom, wobec których przypisuje się wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,

- c) podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - d) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
 - e) banki,
- oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w BSR w Krakowie.

Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w BSR w Krakowie, rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

- 1) weksel in blanco,
 - 2) depozyt bankowy,
 - 3) kaucja pieniężna,
 - 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
 - 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
 - 6) poręczenie cywilne,
 - 7) poręczenie wekslowe,
 - 8) gwarancja,
 - 9) przelew wierzytelności,
 - 10) cesja praw z umów ubezpieczenia,
 - 11) przewłaszczenie co do gatunku,
 - 12) przewłaszczenie co do tożsamości,
 - 13) zastaw rejestrowy,
 - 14) zastaw zwykły,
 - 15) zastaw finansowy,
 - 16) hipoteka,
 - 17) hipoteka przymusowa,
 - 18) oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
 - 19) przystąpienie do długu,
 - 20) przejęcie długu,
 - 21) ubezpieczenie kredytu,
4. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.
5. Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego.
- W ramach koncentracji ryzyka kredytowego Bank monitoruje koncentrację przyjętych zabezpieczeń oraz wprowadził limity koncentracji dla głównych rodzajów zabezpieczeń.

Tabela nr 26 Koncentracja ekspozycji kredytowych wg zabezpieczeń na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Rodzaj zabezpieczenia	Limit	Wartość	Udział w portfelu	Wykorzystanie limitu
Cesja wierzytelności		4 026	0,4%	
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	30%	171 488	19,1%	63,6%
Hipoteka na nieruchomości niemieszkalnej	65%	350 409	39,0%	60,0%
Kaucja		7 283	0,8%	
Poręczenie instytucji finansowych, w tym		3 780	0,4%	

- MRFP	2%	3 320	0,4%	18,5%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	4%	14 118	1,6%	39,3%
Zastaw rejestrowy		4 191	0,5%	
Inne formy zabezpieczenia		500	0,0%	

Bank obserwuje szczególnie koncentrację związaną z ograniczeniem ryzyka kredytowego w odniesieniu do zabezpieczania kredytów w postaci hipoteki na nieruchomości ustanowionej na rzecz Banku. Kredyty zabezpieczone na nieruchomości stanowiły na koniec 2018 roku 58,1% łącznego zaangażowania.

Głównym czynnikiem ryzyka związanego z tym zabezpieczeniem jest spadek wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty.

Powyższy czynnik ryzyka przyczynia się do wzrostu wskaźnika LTV (stosunek wartości kredytu do zabezpieczenia) oraz pogorszenia adekwatności kapitałowej.

Bank identyfikuje, mierzy, monitoruje i raportuje powyższy czynnik ryzyka. Spadek wartości nieruchomości może w istotny sposób pogorszyć sytuację finansową w przypadku zaniechania spłat kredytów i wszczęcia egzekucji z przyjętej hipoteki. Bank posiada Instrukcję zarządzania ryzykiem rezydualnym, umożliwiającą kontrolowanie oraz eliminowanie ryzyka powstałego wskutek niższej efektywności zabezpieczenia niż pierwotnie zakładano.

Zgodnie z Rekomendacją S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank monitoruje koncentrację ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ze względu na wskaźnik LTV.

Tabela nr 27 Podział zaangażowania kredytowego ze względu na wskaźnik LTV na dzień 31.12.2018 roku
[w tys. zł]

Przedziały LTV	Wartość zaangażowania kredytowego	Struktura w portfelu EKZH	Ilość kredytów
od 0,00 do 0,75	367 697	82,4%	1 672
od 0,75 do 0,80	8 960	2,0%	25
od 0,80 do 1,00	21 824	4,9%	24
powyżej 1,00	47 510	10,7%	22

Struktura zaangażowania kredytowego uwzględniająca wskaźnik LTV dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie prezentuje się korzystnie. W 89,3% kredytów, zabezpieczenie przewyższa wartość zaangażowania.

Jakość portfela kredytowego jest regularnie monitorowana, a w sytuacji potencjalnych problemów ze spłatą zadłużenia nawiązywany jest kontakt w celu zastosowania rozwiązania odpowiedniego do możliwości klienta.

Poniższa tabela przedstawia jakiego rodzaju i w jakiej wysokości Bank zastosował techniki ograniczenia ryzyka kredytowego.

Tabela nr 28 Techniki ograniczenia ryzyka kredytowego stosowane przez Bank na dzień 31.12.2018 roku [w tys. zł]

Kategoria ekspozycji	Ekspozycja po odliczeniu korekt i wartości i rezerw	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego z uwzględnieniem efektów substytucyjnych w odniesieniu do ekspozycji						Ekspozycja netto po uwzględnieniu efektów substytucyjnych związanych z ograniczaniem ryzyka kredytowego przed uwzględnieniem współczynników konwersji
		Ochrona kredytowa nierzeczywista wartości skorygowane		Rzeczywista ochrona kredytowa		Substytucja ekspozycji w wyniku ograniczenia ryzyka kredytowego		
		Gwarancje (-)	Kredytowe instrumenty pochodne (-)	Zabezpieczenie finansowe: metoda uproszczona (-)	Inna ochrona kredytowa rzeczywista (-)	(-) Odpływy razem	Wpływy razem (+)	
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	645 063						30 546	675 609
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	232 424							232 424
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	17							17
Ekspozycje wobec instytucji	133 771	-27 203				-27 203		106 567
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	109 146	-3 343		-7 162		-10 515	7 162	105 803
Ekspozycje detaliczne	115 389			-82		-82	82	115 389
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	405 557							405 557
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	21 852							21 852
Ekspozycje kapitałowe	8 320							8 321
Inne pozycje	75 525							75 525
Razem	1 747 064	-30 546	0	-7 244	0	-37 800	37 790	1 747 064

XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia

Nie dotyczy.

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia

Nie dotyczy.

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Informacja o celach i strategiach w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Informacje ogólne o systemie zarządzania ryzykiem

W trakcie działalności operacyjnej Bank narażony jest na szereg rodzajów ryzyka, które mogą niekorzystnie wpłynąć na jego sytuację ekonomiczno-finansową, jak też na zajmowaną pozycję na rynku usług bankowych. Bank dążąc do optymalizacji efektów finansowych świadomie naraża się na te ryzyka. Z drugiej strony niezbędne jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Banku, a więc zapewnienie odpowiedniego poziomu funduszy własnych, istotnego z punktu widzenia właścicieli, jak też zapewnienie wypłacalności – ważne dla jego wierzycieli. Do podejmowania decyzji strategicznych i operacyjnych niezbędne są więc analizy pomiaru ryzyka, w celu określenia granic działania Banku przy określonym poziomie bezpieczeństwa jego funkcjonowania.

W Banku funkcjonuje zorganizowany system zarządzania ryzykiem, w ramach którego funkcjonują sformalizowane procesy gromadzenia, udostępniania, analizy danych dotyczących identyfikacji danego rodzaju ryzyka oraz podejmowania na jej podstawie działań o charakterze proceduralnym, organizacyjnym i wykonawczym, mających na celu redukcję ryzyka do akceptowanego poziomu oraz ograniczanie negatywnych skutków ekspozycji na ryzyko.

Wyniki pomiaru ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej.

Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Banku zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

Zarządzanie ryzykiem w Banku prowadzone jest na podstawie pisemnych strategii i procedur przyjętych przez Zarząd Banku. Głównym dokumentem regulującym funkcjonowanie sformalizowanego systemu zarządzania ryzykiem w Banku jest „Strategia zarządzania ryzykiem”.

Wszystkie ryzyka zidentyfikowane w działalności Banku podzielone zostały na podstawowe i pozostałe. Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe, obejmujące ryzyko kontrahenta, ryzyko koncentracji i rezydualne,
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko stopy procentowej,
- 4) ryzyko walutowe,
- 5) ryzyko operacyjne,
- 6) ryzyko braku zgodności.

Poza ryzykami podstawowymi wymienionymi powyżej, Bank zidentyfikował w swojej działalności następujące pozostałe ryzyka, które raz w roku na podstawie „Instrukcji szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie” podlegają analizie istotności:

- 1) ryzyko biznesowe przejawiające się w obszarach: wyniku finansowego, strategicznym i cyklu gospodarczego (zmian warunków makroekonomicznych).
- 2) ryzyko kapitałowe (niewypłacalności),
- 3) ryzyko utraty reputacji,
- 4) ryzyko modeli,
- 5) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- 6) inne ryzyka zidentyfikowane i zdefiniowane w procesie weryfikacji istotności ryzyk..

Zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem za ryzyka istotne Bank uznaje wszystkie ryzyka zaliczone do podstawowych oraz te ryzyka pozostałe, które w procesie weryfikacji istotności ryzyk uznane zostały za istotne. Celem zarządzania poszczególnymi ryzykami jest ochrona funduszy własnych, depozytów klientów, zapobieganie stratom i jednocześnie wykorzystywanie możliwości osiągnięcia zysku w środowisku podlegającym kontroli, to znaczy w ramach określonych reguł, procesów i parametrów będących przedmiotem okresowych przeglądów i zmian przeprowadzanych przez Zarząd Banku.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania: gromadzenie informacji, identyfikację i ocenę ryzyka, limitowanie ryzyka, pomiar lub szacowanie ryzyka, monitorowanie ryzyka, raportowanie, stosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

2. Cele i strategię zarządzania poszczególnymi ryzykami zidentyfikowanymi w działalności Banku.

2.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe – ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Elementami ryzyka kredytowego są:

- ryzyko kontrahenta - rozumiane jako ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta;
- ryzyko koncentracji - zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku;
- ryzyko rezydualne - ryzyko, wynikające z mniejszej niż założona przez bank skuteczności stosowanych w banku technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego, pod względem jakości i wartości, portfela kredytowego cechującego się bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych, przy jednoczesnym osiągnięciu zysku oraz zaspokajaniu potrzeb kredytowych klientów Banku.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- 1) Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji.
- 2) Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
- 3) Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
- 4) Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
- 5) Testowanie warunków skrajnych.
- 6) Weryfikacja przyjętych procedur.
- 7) Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 8) Stosowanie mechanizmów kontrolnych zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym.

Podział zadań i odpowiedzialności w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym:

- 1) Rada Nadzorcza określa cele strategiczne oraz główne założenia w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, ujęte w Strategii zarządzania ryzykiem, Polityce kredytowej, Polityce zarządzania ryzykiem koncentracji, Polityce zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, oraz Polityce

- zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, jak również sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym Banku.
- 2) Prezes Zarządu nadzoruje portfelowe ryzyko kredytowe Banku.
 - 3) Zespół Analiz Kredytowych, odpowiedzialny za weryfikację i opiniowanie transakcji kredytowych, w tym ocenia adekwatność zabezpieczeń oraz stosowanie odstępstw od obowiązujących procedur. Weryfikuje i opiniuje wnioski o prolongaty ekspozycji kredytowych kierowanych z oddziałów Banku.
 - 4) Biuro Finansowe, odpowiedzialne za sporządzanie analiz ryzyka portfela kredytowego, opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych, ich monitorowanie oraz okresową weryfikację, opracowanie propozycji oraz weryfikację regulacji wewnętrznych Banku z zakresu ryzyka portfela kredytowego.
 - 5) Biuro Produktów i Procedur Kredytowych, odpowiedzialne za projektowanie i nadzór nad realizacją Polityki kredytowej, Polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Opracowywanie i weryfikacja procedur produktowych w zakresie kredytów, gwarancji i poręczeń, factoringu. Opracowywanie i wdrożenie wewnętrznych regulacji w zakresie metodologii oceny zdolności kredytowej klientów, oceny ryzyka pojedynczego kredytu oraz regulacji dotyczących prawnych form zabezpieczeń kredytów. Opracowywanie, aktualizacja oraz wdrażanie wewnętrznych regulacji w zakresie systemu wymiany informacji o Klientach, w tym nadzór i współpraca merytoryczna nad procesem funkcjonowania systemów wymiany informacji.
 - 6) Biuro Monitoringu Należności i Zabezpieczeń, odpowiedzialne za dokonywanie okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz monitorowanie zabezpieczeń, opracowywanie zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych z wyłączeniem ekspozycji kredytowych w sytuacji „stracone” oraz tworzenia rezerw celowych, a także nadzór nad Rejestrem Zabezpieczeń.
 - 7) Biuro Wierzytelności Trudnych odpowiedzialne za zarządzanie wierzytelnościami trudnymi, zarządzanie ryzykiem rezydualnym; prowadzi czynności przedegzekucyjne i windykację należności; monitoruje wyniki działań egzekucyjnych; dokonuje przeglądów oraz weryfikuje i opiniuje przeglądy ekspozycji kredytowych z tytułu sytuacji ekonomiczno – finansowej łącznie z monitoringiem zabezpieczeń wierzytelności uznanych za trudne; przygotowuje i prowadzi sprzedaż wierzytelności Banku; prowadzi nadzór na procesem restrukturyzacji odpowiada za opracowywanie regulacji wewnętrznych odnośnie zagadnień z obszaru działania Biura .
 - 8) Biuro Rachunkowo-Podatkowe odpowiedzialne za monitorowanie sytuacji finansowej podmiotów, w których Bank jest zaangażowany kapitałowo.
 - 9) Dyrektorzy Oddziałów odpowiedzialni za identyfikację ryzyka kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku.
 - 10) Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli, kontrolujący i oceniający sprawność działania w Banku systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem kredytowym.
 - 11) Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.
 - 12) Stanowisko do spraw Zgodności nadzoruje, koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, odpowiada za kreowanie i realizację polityki Banku w tym zakresie.

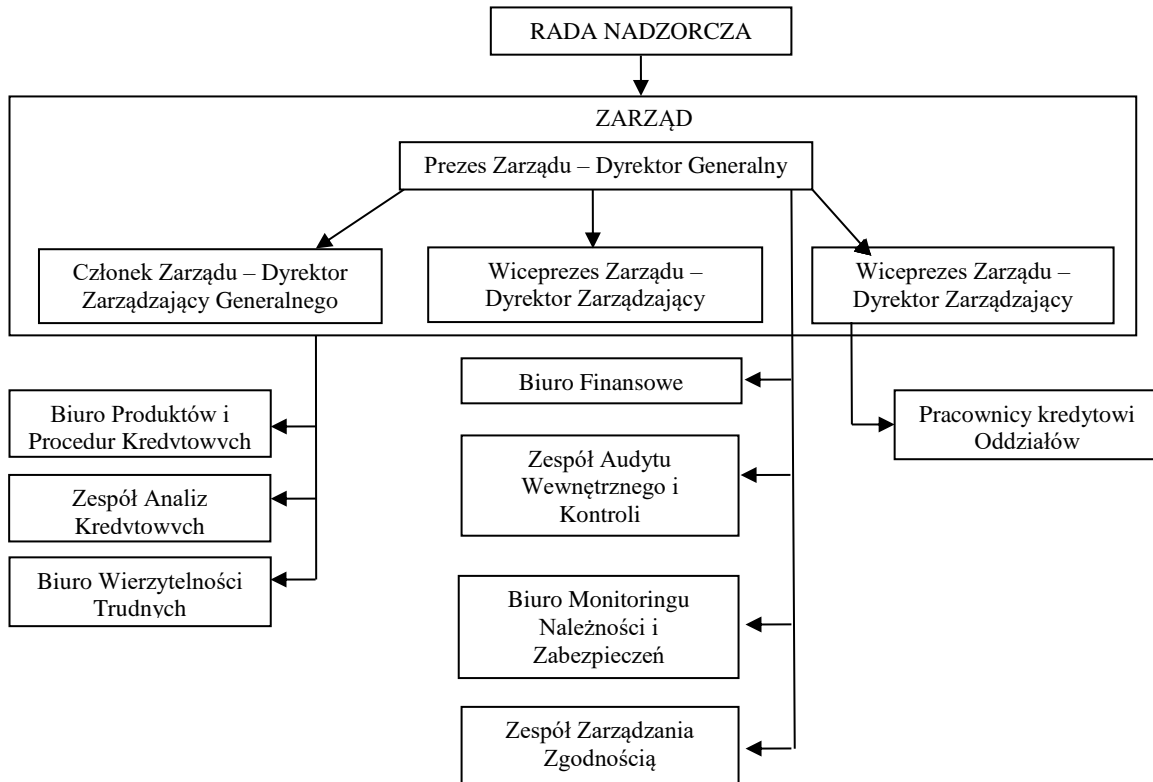
Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.

Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące

niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Struktura zarządzania ryzykiem kredytowym

Zakres i charakter systemu raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego:

1. w odniesieniu do ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej obejmuje:
 - Systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku, który realizowany jest w oparciu o:
 - 1) ocenę terminowości spłat oraz analizę dotychczasowej współpracy z klientem,
 - 2) ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
 - 3) kontrolę i aktualizację stanu i wartości ustanowionych zabezpieczeń.
 - Systematyczny przegląd ekspozycji kredytowych, którego celem jest dostarczenie oceny jakości portfela kredytowego, zgodnie z funkcjonującą procedurą tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, a także zasadami prowadzenia monitoringu kredytowego, winien być dokonany pod kątem:
 - 1) przestrzegania zasad polityki kredytowej, procedur, regulaminów,
 - 2) zabezpieczania, uruchamiania i monitorowania kredytów,
 - 3) identyfikowania kredytów o obniżonej jakości.
 - Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z procedurą tworzenia rezerw, obowiązującą w Banku.
 - Ocena ryzyka kontrahenta dokonywana jest na podstawie obowiązujących w Banku procedur dotyczących badania zdolności kredytowej klientów oraz raportów sporządzanych w ramach Systemu Informacji Zarządczej Banku. Zakres raportowania obejmuje w szczególności:

- 1) wyniki przeglądu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń,
 - 2) informacje o przebiegu działań egzekucyjnych,
 - 3) informacje o ugodach oraz innych indywidualnych decyzji dotyczących warunków spłaty zaległości,
 - 4) wartość odzysku z zabezpieczeń oraz kwot nieodzyskanych,
 - 5) wyniki monitoringu sytuacji finansowej podmiotów, w których Bank jest zaangażowany kapitałowo.
 - 6) analizę stosowanych odstępstw od standardowych warunków kredytowania i ich wpływu na wynik finansowy Banku.
- Komórki odpowiedzialne za sporządzanie raportów, termin i częstotliwość ich sporządzania oraz wykaz organów Banku i komórek organizacyjnych, którym te raporty są przedstawiane określa Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.
2. w odniesieniu do łącznego portfela kredytowego obejmuje działania polegające na:
- dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów zaangażowań zgodnie z ustawą Prawo bankowe, limitów dużych ekspozycji zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz Rekomendacją C,
 - badaniu jakości portfela oraz poziomu tworzonych rezerw,
 - przeprowadzaniu testów wrażliwości portfela na zmieniające się warunki zewnętrzne działania Banku,
 - przedsięwzięciach organizacyjno-kadrowych,
 - stosowaniu mechanizmów kontrolnych we wszystkich trzech liniach obrony,
 - systematycznym monitoringu i raportowaniu ekspozycji kredytowych.

Badanie i pomiar ryzyka łącznego portfela kredytowego w Banku obejmuje:

- 1) analizę wartościową portfela kredytowego w zakresie:
 - a) poziomu, dynamiki i struktury jakościowej portfela kredytowego z wyszczególnieniem struktury kredytów zagrożonych,
 - b) wielkości utworzonych rezerw celowych na poszczególne kategorie ryzyka,
 - c) poziomu, dynamiki i struktury portfela kredytowego według typów podmiotów,
 - d) poziomu, dynamiki i struktury portfela kredytowego w podziale na rodzaje kredytów,
 - e) poziomu, dynamiki i struktury portfela kredytowego wg terminów pierwotnych,
 - f) poziomu, dynamiki i struktury portfela kredytowego wg klas wielkości,
 - g) wielkości zastosowanych pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych dla poszczególnych kategorii ryzyka,
 - h) poziom i dynamikę portfela kredytów udzielanych osobom wewnętrznym,
 - i) poziom i dynamikę portfela kredytów udzielanych w konsorcjum z innymi bankami,
 - j) poziomu i dynamiki zobowiązań pozabilansowych.
- 2) analizę wskaźnikową obejmującą w szczególności wskaźniki:
 - a) udziału kredytów w sumie aktywów Banku,
 - b) udziału poszczególnych kategorii kredytów (normalne, pod obserwacją, zagrożone i w ramach tego poniżej standardu, wątpliwe, stracone) w portfelu kredytowym ogółem,
 - c) rezerw celowych utworzonych na poszczególne kategorie kredytów w stosunku do łącznej wartości portfela kredytowego,
 - d) otwartych linii kredytowych w stosunku do łącznej wartości portfela kredytowego,
 - e) udziału poszczególnych grup kredytów (w podziale podmiotowym, rodzajowym, wg terminów pierwotnych, wg klas wielkości) w portfelu kredytowym ogółem,
- 3) ocenę stopnia wykorzystania limitów ryzyka kredytowego,
- 4) analizę jakości portfela kredytowego,
- 5) analiza koncentracji geograficznej zaangażowań,
- 6) analizę wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji skrajnej.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kredytowym Bank:

- przyjmuje zabezpieczenia prawne,
- wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom,
- tworzy rezerwy celowe,
- okresowo dokonuje przeglądów dotyczących przyjętych zabezpieczeń pod kątem skuteczności ich zabezpieczania i łagodzenia ryzyka.

2.2. Ryzyko koncentracji

Ryzyko koncentracji definiuje się jako zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie gospodarczym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku, ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.

W procesie zarządzania ryzykiem koncentracji uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza:
 - a) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji ze strategią i planem finansowym Banku;
 - b) zatwierdza apetyt i tolerancję na ryzyko kredytowe;
 - c) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem koncentracji, w tym adekwatność i skuteczność realizacji zarządzania tym ryzykiem;
 - d) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, obejmującą przypisanie zadań w zakresie zarządzania ryzykiem;
 - e) zatwierdza założenia do przeprowadzania testów warunków skrajnych;
 - f) kwartalnie analizuje raporty w zakresie poziomu ryzyka koncentracji.
- 2) Zarząd Banku:
 - a) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem koncentracji oraz sprawuje nadzór nad efektywnością tego procesu;
 - b) odpowiada za utrzymywanie ryzyka na akceptowanym przez Radę Nadzorczą poziomie;
 - c) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku w zakresie zarządzania ryzykiem;
 - d) zapewnia rozdzielenie funkcji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi przeprowadzającymi operacje, a komórkami odpowiedzialnymi za monitorowanie i kontrolowanie ryzyka koncentracji;
 - e) sprawuje nadzór nad procesem przeprowadzania testów warunków skrajnych;
 - f) przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację, przedstawiającą rodzaje i wielkość ryzyka koncentracji w działalności Banku.
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym:
 - a) dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi kompleksowe informacje nt. podejmowanego przez Bank ryzyka koncentracji;
 - b) opiniuje projekty decyzji Zarządu związane z ryzykiem koncentracji.
- 4) Biuro Produktów i Procedur Kredytowych:
 - a) odpowiada za projektowanie i nadzór nad realizacją Polityki kredytowej, Polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, Polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych;
 - b) opracowuje i wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie metodologii oceny zdolności kredytowej klientów;

- c) opracowuje i wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie prawnych form zabezpieczeń kredytów;
 - d) opracowuje i weryfikuje procedury produktowe w zakresie kredytów, gwarancji i poręczeń oraz faktoringu;
 - e) udostępnia i nadzoruje funkcjonowanie systemów wymiany informacji o klientach Banku oraz zabezpieczeniach.
- 5) Zespół Analiz Kredytowych:
- a) weryfikuje i opiniuje transakcje kredytowe kierowane z Oddziałów Banku, w tym ocenia ryzyko koncentracji, adekwatność zabezpieczeń oraz stosowanie odstępstw od obowiązujących procedur;
 - b) opiniuje wnioski Oddziałów w zakresie możliwości zwolnienia lub zmiany zabezpieczeń ekspozycji kredytowych;
 - c) opiniuje indywidualne warunki cenowe transakcji kredytowych;
 - d) monitoruje działalność kredytową Oddziałów w zakresie sprawdzania realizacji warunków decyzji kredytowych;
 - e) sprawuje nadzór nad Rejestrem powiązań.
- 6) Biuro Wierzytelności Trudnych:
- a) odpowiada za zarządzanie wierzytelnościami trudnymi oraz zarządzanie ryzykiem rezydualnym;
 - b) prowadzi czynności przedegzekucyjne i windykację należności;
 - c) prowadzi nadzór nad procesem restrukturyzacji.
- 7) Biuro Finansowe
- a) odpowiada za projektowanie i nadzór nad realizacją Polityki zarządzania ryzykiem koncentracji;
 - b) opracowuje i wdraża procedury pomiaru, monitorowania, raportowania, limitowania i kontroli w zakresie ryzyka koncentracji (z uwzględnieniem ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych);
 - c) przygotowuje propozycje rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych;
 - d) przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka koncentracji;
 - e) gromadzi, przetwarza, mierzy i raportuje odpowiednim organom, komórkom i jednostkom organizacyjnym Banku informacje dotyczące podejmowanego przez Bank ryzyka koncentracji.
- 8) Biuro Monitoringu Należności i Zabezpieczeń:
- a) opracowuje i aktualizuje procedury dotyczące tworzenia rezerw celowych, monitorowania i raportowania wyników przeglądów ekspozycji kredytowych oraz monitorowania zabezpieczeń;
 - b) odpowiada za dokonywanie okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz monitorowanie zabezpieczeń;
 - c) opracowuje i aktualizuje procedury dotyczące rejestru zabezpieczeń oraz sprawuje nadzór nad rejestrem zabezpieczeń;
 - d) sprawuje nadzór nad Oddziałami w zakresie monitorowania powiązań między kredytobiorcami.
- 9) Zespół Zarządzania Zgodnością:
- a) identyfikuje ryzyko braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających;
 - b) zapewnia sprawny przepływ informacji o zmianach przepisów;
 - c) ocenia ryzyko braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
 - d) sprawuje nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właścicieli procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie.
- 10) Zespół Audytu wewnętrznego i Kontroli: kontroluje i ocenia sprawność działania w Banku systemu zarządzania ryzykiem koncentracji.
- 11) Inne jednostki i komórki organizacyjne odpowiadają za przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem koncentracji zawartych w niniejszej Polityce i odrębnych regulacjach Banku.

Bank identyfikuje następujące czynniki ryzyka koncentracji:

- 1) nadmierne koncentracje ekspozycji i groźba istotnego pogorszenia się sytuacji finansowej podmiotów,
- 2) w odniesieniu do kredytów w poszczególnych branżach sytuacja każdej branży lub istniejące lub mogące pojawić się negatywne trendy;
- 3) w odniesieniu do kredytów posiadających wspólne zabezpieczenie negatywne trendy w zmianach cen tego rodzaju zabezpieczeń;
- 4) w odniesieniu do kredytów udzielonych podmiotom z tego samego obszaru geograficznego niekorzystne zmiany na lokalnym ryzyku;
- 5) w odniesieniu do instrumentów finansowych - niekorzystne trendy cen instrumentów finansowych.

Identyfikując ryzyko koncentracji Bank stosuje następujące zasady uwzględniania wszystkich istotnych czynników ryzyka:

- 1) identyfikuje wszystkie istotne koncentracje w pozycjach bilansowych i pozabilansowych;
- 2) dokonuje analizy wszystkich rodzajów działalności Banku oraz wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych, których działalność może powodować ryzyko koncentracji;
- 3) uwzględnia wszystkie istotne czynniki ryzyka koncentracji, w tym czynniki wewnętrzne oraz zmiany w otoczeniu Banku;
- 4) koordynuje prace związane z wdrożeniem odpowiednich metod i narzędzi umożliwiających systematyczną identyfikację ryzyka koncentracji, obejmuje to w szczególności systemy informatyczne pozwalające na segregację (grupowanie) podmiotów/klientów wg rodzajów ryzyka koncentracji zgodnie z przyjętymi limitami.

Oddziały Banku dokonują identyfikacji ryzyka koncentracji, która dotyczy:

- 1) identyfikacji grup klientów powiązanych - Oddziały mają obowiązek gromadzenia i przekazywania do Zespołu Analiz Kredytowych w Centrali Banku, możliwie obszernych informacji jakościowych dotyczących zależności biznesowych lub ekonomicznych swoich klientów,
- 2) przekazywania informacji niezbędnych w procesie identyfikacji ryzyka koncentracji wynikającego z wprowadzenia i rozwoju nowych produktów, usług i obecności na rynkach oraz istotnych zmian dotychczasowych produktów.

Biorąc od uwagę zakres, skalę i charakter prowadzonej działalności Banki identyfikuje następujące rodzaje koncentracji:

- 1) koncentracja ekspozycji wobec jednego kredytobiorcy oraz wobec grupy podmiotów powiązanych, w tym dużych ekspozycji kredytowych;
- 2) koncentracja wobec osób wewnętrznych;
- 3) koncentracja ekspozycji w ten sam sektor gospodarczy;
- 4) koncentracja w ten sam rodzaj ekspozycji kredytowej;
- 5) koncentracja ekspozycji wobec tego samego typu podmiotów;
- 6) koncentracja wobec tego samego rodzaju zabezpieczenia;
- 7) koncentracja ekspozycji długoterminowych;
- 8) koncentracje detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 9) koncentracja ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 10) koncentracja ekspozycji w walutach obcych;
- 11) ekspozycje wobec banku krajowego lub grupy kapitałowej w skład której wchodzi co najmniej jeden bank krajowy.

Bank dokonuje pomiaru lub szacowania ryzyka koncentracji w normalnych warunkach, a następnie zakres zwiększania się ryzyka w analizach warunków skrajnych.

Maksymalny akceptowalny

Poziom ryzyka koncentracji wyznaczają apetyt i tolerancja na ryzyko kredytowe określone w Polityce kredytowej Banku.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka koncentracji odbywa się miesięcznie w raportach z ryzyka kredytowego, zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami wewnętrznymi.

Bank stosuje mechanizmy kontrolne ograniczające ryzyko koncentracji.

2.3. Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest to proces identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontrolowania oraz eliminowania lub minimalizowania tego ryzyka, obejmujące w szczególności:

- 1) organizację systemu zarządzania ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) identyfikację, pomiar i akceptację ryzyka przed udzieleniem kredytu,
- 3) zabezpieczenie detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) limitowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 6) system raportowania.

Zgodnie z zapisami Rekomendacji T Bank nie jest istotnie zaangażowany w detaliczne ekspozycje kredytowe.

W Banku obowiązuje scentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, którego uczestników oraz sposób funkcjonowania określa „Polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych” oraz „Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym”.

Obowiązująca struktura organizacyjna zapewnia rozdzielenie funkcji sprzedaży, akceptacji, monitorowania i kontroli ryzyka.

Identyfikacja, pomiar i akceptacja ryzyka z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych przed udzieleniem kredytu obejmuje:

- 1) proces akceptacji ryzyka transakcji, który zapewnia obiektywną ocenę zdolności kredytowej klientów detalicznych do spłaty zobowiązania oraz ocenę wiarygodności kredytowej osób zobowiązanych do spłaty ekspozycji kredytowej;
- 2) badanie poziomu wskaźnika DtI odnoszącego się do relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodów klientów detalicznych;
- 3) uwzględnianie w analizie kredytowej wszystkich elementów mających wpływ na zdolność kredytową osób zobowiązanych do spłaty;
- 4) ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej wszystkich osób zobowiązanych do spłaty zobowiązania;
- 5) zakres wymaganej dokumentacji klienta detalicznego niezbędnej do pełnej oceny ryzyka związanego ze spłatą zadłużenia;
- 6) korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych w celu weryfikacji poziomu zadłużenia klientów detalicznych i historii spłat.

Szczegółowe zasady oceny zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej klientów detalicznych ustalone w regulacjach produktowych Banku oraz w Instrukcji działalności kredytowej.

Do oceny zdolności kredytowej Bank wykorzystuje kalkulator wyliczania zdolności kredytowej osób prywatnych, który stanowi podstawę do podjęcia decyzji o udzielaniu kredytu (akceptacji ryzyka).

Bank nie stosuje uproszczonych zasad oceny zdolności kredytowej w rozumieniu Rekomendacji T.

Monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych obejmujące w szczególności:

- 1) poziom i dynamikę portfela,
- 2) strukturę rodzajową detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) analizę jakościową portfela, w tym wartość wskaźnika detalicznych ekspozycji kredytowych obsługiwanych z opóźnieniem przekraczającym 90 dni,
- 4) poziom i adekwatność utworzonych rezerw,
- 5) wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów prowadzone jest w Biurze Finansowym.

Informacja o wynikach monitorowania portfela detalicznych ekspozycji kredytowych prezentowana jest w raportach z analizy ryzyka kredytowego.

Termin i częstotliwość sporządzania raportów oraz wykaz organów Banku i komórek organizacyjnych, którym te raporty są przedstawiane określa Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.

2.4. Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku prowadzone jest na podstawie Polityki oraz Instrukcji zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Celem zarządzania jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem różnic wynikających z charakterystyki finansowanego podmiotu oraz charakterystyki nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia.

Zarządzanie ryzykiem EKZH to proces identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontrolowania oraz minimalizowania lub eliminowania tego ryzyka, przy zachowaniu akceptowanego poziomu kosztów, obejmujący w szczególności:

- 1) organizację systemu zarządzania ryzykiem portfela EKZH,
- 2) identyfikację, pomiar i akceptację ryzyka przed udzieleniem kredytu,
- 3) zabezpieczenie ekspozycji kredytowych,
- 4) limitowanie ryzyka,
- 5) monitorowanie portfela EKZH,
- 6) system raportowania,
- 7) testowanie warunków skrajnych,
- 8) monitorowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka EKZH.

Struktura organizacyjna w Banku zapewnia rozdzielenie funkcji sprzedaży, akceptacji, monitorowania i kontroli ryzyka.

Organizacja i podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie:

1. Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie ryzyk finansowych, w tym ryzyka kredytowego ze strategią i planami finansowymi Banku;
 - 2) zatwierdza strategię i generalne zasady polityki Banku dotyczące zasad zarządzania ryzykami finansowymi, w tym ryzykiem kredytowym obejmujące między innymi wielkość możliwego do zaakceptowania ryzyka.
2. Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za opracowanie, wdrożenie i aktualizację strategii, polityki oraz regulaminów i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykami finansowymi, w tym ryzykiem kredytowym;
 - 2) zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem;
 - 3) zatwierdza procedury i limity ograniczające ryzyko;
 - 4) przedkłada Radzie Nadzorczej okresową informację na temat narażenia Banku na ryzyko .
3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzania ryzykiem istotnym:
 - 1) dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi kompleksowe informacje nt. podejmowanego przez Bank ryzyka kredytowego;
 - 2) opiniuje projekty decyzji Zarządu związane z ryzykiem EKZH.
4. Biuro Produktów i Procedur Kredytowych:
 - 1) projektuje politykę kredytową Banku i nadzoruje jej realizację;
 - 2) opracowuje i aktualizuje politykę zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;

- 3) opracowuje i aktualizuje politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
 - 4) opracowuje i wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie metodologii oceny zdolności kredytowej klientów oraz oceny ryzyka kontrahenta;
 - 5) opracowuje i wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie prawnych form zabezpieczeń kredytów;
 - 6) opracowuje i weryfikuje procedury produktowe w zakresie kredytów, gwarancji i poręczeń, factoringu;
 - 7) odpowiada za testowanie, wdrażanie i administrowanie narzędzi informatycznych do oceny zdolności kredytowej i oceny ryzyka kontrahenta.
5. Zespół Analiz Kredytowych:
- 1) weryfikuje i opiniuje transakcje kredytowe kierowane z Oddziałów Banku do decyzji Zarządu, a przekraczających kompetencje Oddziałów w tym ocenia adekwatność zabezpieczeń oraz stosowanie odstępstw od obowiązujących procedur.
 - 2) weryfikuje i opiniuje wnioski o prolongaty ekspozycji kredytowych kierowanych z Oddziałów Banku.
 - 3) opiniuje wnioski Oddziałów w zakresie możliwości zwolnienia lub zmiany zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.
 - 4) opiniuje indywidualne warunki cenowe transakcji kredytowych.
6. Biuro Wierzytelności Trudnych:
- 1) opracowuje i aktualizuje oraz wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania wierzytelnościami trudnymi;
 - 2) prowadzi czynności przedegzekucyjne i windykację należności w zakresie określonym dla Biura;
 - 3) weryfikuje i opiniuje wnioski o restrukturyzację ekspozycji kredytowych kierowanych z Oddziałów Banku w zakresie określonym dla Biura;
 - 4) prowadzi nadzór merytoryczny nad procesem restrukturyzacji i windykacji;
 - 5) prowadzi nadzór merytoryczny nad wierzytelnościami trudnymi;
 - 6) prowadzi sprawy związane ze sprzedażą nieruchomości i ruchomości przejętych przez Bank;
 - 7) przygotowuje i prowadzi proces sprzedaży wierzytelności Banku;
 - 8) wnioskuje i opiniuje sprawy dotyczące należności nieściągalnych, przedawnionych lub umorzonych;
 - 9) projektuje zasady zarządzania ryzykiem rezydualnym;
 - 10) monitoruje wyniki działań egzekucyjnych oraz czynników ryzyka rezydualnego;
 - 11) weryfikuje i opiniuje przegląd ekspozycji kredytowych Klienta z tytułu sytuacji ekonomiczno-finansowej dotyczącego wierzytelności trudnych w Oddziałach Banku oraz zabezpieczeń tych ekspozycji kredytowych;
 - 12) wykonuje czynności monitoringu ekspozycji kredytowych Klienta z tytułu sytuacji ekonomiczno – finansowej dotyczącego wierzytelności trudnych w obsłudze Biura oraz zabezpieczeń tych ekspozycji kredytowych;
7. Biuro Finansowe:
- 1) projektuje zasady i politykę zarządzania ryzykami finansowymi;
 - 2) opracowuje i wdraża procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli w zakresie ryzyka portfela kredytowego (z uwzględnieniem ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych), płynności, stopy procentowej, walutowego;
 - 3) przygotowuje propozycje limitów ograniczających te ryzyka;
 - 4) przeprowadza testy warunków skrajnych dla podstawowych ryzyk finansowych;
 - 5) gromadzi, przetwarza, mierzy i raportuje odpowiednim organom, komórkom i komitetom Banku informacje dotyczące podejmowanego przez Bank ryzyka finansowego.
8. Biuro Monitoringu Należności i Zabezpieczeń:
- 1) opracowuje i aktualizuje procedury dotyczące tworzenia rezerw celowych, monitorowania i raportowania wyników przeglądów ekspozycji kredytowych oraz monitorowania zabezpieczeń,

- 2) odpowiada za okresowy przegląd ekspozycji kredytowych oraz monitorowanie zabezpieczeń z wyłączeniem ekspozycji kredytowych uznanych za trudne i przekazanych do Biura Wierzytelności Trudnych
 - 3) opracowuje zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
 - 4) opracowuje i aktualizuje procedury dotyczące rejestru zabezpieczeń oraz sprawuje nadzór nad rejestrem zabezpieczeń.
9. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli nadzoruje metodykę zarządzania ryzykiem w Banku oraz dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania ryzykiem.
10. Stanowisko ds. zgodności nadzoruje, koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, odpowiada za kreowanie i realizację polityki Banku w tym zakresie.
11. Inne jednostki i komórki organizacyjne: mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, raportowania zdarzeń generujących ryzyko.

Podstawowym celem monitorowania portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest:

- 1) zapewnienie zgodności rozwoju portfela ze strategią i polityką Banku;
- 2) identyfikacja poziomu ryzyka związanego z portfelem tych ekspozycji w relacji do założonego apetytu na ryzyko (wewnętrznych limitów);
- 3) identyfikacja ekspozycji dotkniętych utratą wartości (zagrożonych) dla tworzenia odpisów (rezerw) na pokrycie strat;
- 4) adekwatność poziomu odpisów (rezerw) do jakości ekspozycji kredytowych, mierzonej poziomem straty z tytułu utraty wartości;
- 5) stała i bieżąca kontrola ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dostarczająca informacji umożliwiających identyfikację słabych stron w zakresie procesu zarządzania ryzykiem, w celu podjęcia działań profilaktycznych i naprawczych.

Raport z analizy ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie zawiera w szczególności:

- informacje o stopniu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- informacje o wielkości i dynamice portfela EKZH,
- informacje o wielkości, dynamice oraz jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie indywidualnie istotnych,
- informacje o walutowych ekspozycjach kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- informacje o średnim poziomie wskaźnika LtV dla portfela EKZH,
- analizę struktury portfela EKZH,
- wyniki monitorowania limitów,
- podsumowanie i wnioski.

W celu ograniczenia możliwości podejmowania nadmiernego poziomu ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, Bank ustala apetyt na ryzyko oraz odzwierciedlające jego wielkość limity wewnętrzne.

2.5. Ryzyko rezydualne

Ryzyko rezydualne jest to ryzyko wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w banku technik ograniczania ryzyka kredytowego. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie ryzyka rezydualnego w banku, zapewnienie skuteczności techniki ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej Bank monitoruje:

1. Jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń:
 - 1) przed udzieleniem kredytu,

- 2) w trakcie trwania umowy kredytowej w celu ograniczania ryzyka wyceny oraz ryzyka związanego z zakończeniem ochrony przed ryzykiem kredytowym, monitorowaniu poddawana jest jakość i wartość rynkowa zabezpieczeń w trakcie trwania umowy kredytowej,
2. Jakość i wartość zabezpieczeń w formie hipoteki na nieruchomości (wskaźnik LTV) ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń na nieruchomości mieszkalnej.
3. Dostosowanie umów ochrony kredytowej i umów ekspozycji kredytowej w zakresie terminów (rzeczywisty termin zapadalności ochrony ekspozycji kredytowej nie może być krótszy niż rzeczywisty termin zapadalności tej ekspozycji kredytowej).
4. Ubezpieczenie zabezpieczeń rzeczowych będących podstawą stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego.
5. Stopień odzysku zaangażowanych przez Bank środków z nieruchomości wg scenariusza :
 - 1) sprzedaży nieruchomości w trybie egzekucji komorniczej/upadłości,
 - 2) sprzedaży nieruchomości w porozumieniu z kredytobiorcą/dłużnikiem z tytułu zabezpieczenia, w odniesieniu do poziomu wskaźnika LtV odrębnie dla nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych.

W odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych Bank monitoruje:

1. Zmiany cen nieruchomości.
2. W ramach analizy ryzyka portfela kredytowego:
 - 1) wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju lub jednego dostawcy zabezpieczenia,
 - 2) wskaźniki jakości kredytów, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
 - 3) wskaźniki pokrycia ekspozycji zagrożonych rezerwami.
3. Efekty działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych.
4. Przestrzeganie wewnętrznych regulacji przez pracowników kredytowych – w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej.
5. Przestrzeganie przez pracowników zasad w zakresie tworzenia rezerw celowych oraz wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej.
6. Audyt wewnętrznych regulacji obowiązujących w Banku, ze szczególnym uwzględnieniem ich zgodności z przepisami zewnętrznymi.

Raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego odbywa się w cyklach i w zakresie ujętym w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem rezydualnym uczestniczą:

1. Zarząd Banku - sprawujący główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem rezydualnym w Banku sprawuje Wiceprezes Zarządu.
2. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania ryzykiem – przeprowadza kontrolę przebiegu procesu zarządzania ryzykiem rezydualnym.
3. Zespół Analiz Kredytowych
 - 1) weryfikuje i opiniuje transakcje kredytowe kierowane z Oddziałów Banku do decyzji Zarządu, a przekraczające kompetencje Oddziałów w tym ocena adekwatności zabezpieczeń oraz stosowanie odstępstw od obowiązujących procedur;
 - 2) opiniuje wnioski Oddziałów w zakresie możliwości zwolnienia lub zmiany zabezpieczeń ekspozycji kredytowych przekraczających kompetencje Oddziałów;
 - 3) weryfikuje i opiniuje wnioski o prolongaty ekspozycji kredytowych kierowane z Oddziałów Banku;
 - 4) opiniuje indywidualne warunki cenowe transakcji kredytowych;
 - 5) projektuje zasady podziału kompetencji kredytowych dla pracowników Banku i akceptuje wysokość kwot określonych w pełnomocnictwach upoważniających do podejmowania decyzji kredytowych oraz w zakresie udzielania prolongat;
4. Biuro Procedur i Produktów Kredytowych

- 1) projektuje Politykę kredytową Banku i nadzoruje jej realizację;
 - 2) opracowuje i aktualizuje Politykę zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - 3) opracowuje i aktualizuje Politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
 - 4) opracowuje i wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie metodologii oceny zdolności kredytowej klientów oraz oceny ryzyka kontrahenta;
 - 5) opracowuje i wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie prawnych form zabezpieczeń kredytów;
 - 6) opracowuje i weryfikuje procedury produktowe w zakresie kredytów, gwarancji i poręczeń, factoringu;
 - 7) odpowiada za testowanie, wdrażanie i administrowanie narzędzi informatycznych do oceny zdolności kredytowej i oceny ryzyka kontrahenta.
5. Biuro Monitoringu Należności i Zabezpieczeń
- 1) opracowuje i aktualizuje procedury dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, zasad monitorowania ekspozycji kredytowych, monitoringu zabezpieczeń w Rejestrze Zabezpieczeń systemu EuroBankNet;
 - 2) monitoruje ekspozycje kredytowe Klienta lub grupy podmiotów powiązanych Klienta w zakresie sytuacji ekonomiczno-finansowej, terminowości spłat, jakości, wartości i adekwatności zabezpieczenia (z wyłączeniem ekspozycji kredytowych uznanych za trudne i przekazanych do Biura Wierzytelności Trudnych);
 - 3) nadzoruje i współpracuje z Oddziałami w zakresie prawidłowej ewidencji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Rejestrze Zabezpieczeń systemu EuroBankNet;
 - 4) monitoruje ekspozycje kredytowe Klienta instytucjonalnego w powiązaniu z realną wartością zabezpieczeń i spełnienia poziomu wskaźników określonych w przepisach wewnętrznych Banku i przepisach ogólnie obowiązujących.
6. Biuro Finansowe
- 1) projektuje zasady i politykę zarządzania poszczególnymi ryzykami,
 - 2) opracowuje i wdraża procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli w zakresie ryzyka portfela kredytowego (z uwzględnieniem ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych) płynności, stopy procentowej, walutowego;
 - 3) przygotowuje propozycje limitów ograniczających te ryzyka;
 - 4) przeprowadza testy warunków skrajnych dla podstawowych ryzyk finansowych;
 - 5) gromadzi, przetwarza, mierzy i raportuje odpowiednim organom i komórkom organizacyjnym informacje dotyczące podejmowanego przez Bank ryzyka finansowego.
7. Biuro Wierzytelności Trudnych
- 1) opracowuje, aktualizuje oraz wdraża wewnętrzne regulacje w zakresie windykacji oraz zarządzania wierzytelnościami trudnymi;
 - 2) prowadzi nadzór merytoryczny nad wierzytelnościami trudnymi;
 - 3) prowadzi czynności przedegzekucyjne i windykację należności w zakresie określonym dla Biura;
 - 4) weryfikuje i opiniuje wnioski o restrukturyzację ekspozycji kredytowych kierowanych z Oddziałów Banku w zakresie określonym dla Biura ;
 - 5) prowadzi nadzór merytoryczny nad procesem restrukturyzacji i windykacji;
 - 6) prowadzi sprawy związane ze sprzedażą nieruchomości i ruchomości przejętych przez Bank;
 - 7) przygotowuje i prowadzi proces sprzedaży wierzytelności Banku;
 - 8) wnioskuje i opiniuje sprawy dotyczące należności nieściągalnych, przedawnionych lub umorzonych;
 - 9) monitoruje wyniki działań egzekucyjnych oraz czynniki ryzyka rezydualnego;
 - 10) weryfikuje i opiniuje przeglądy ekspozycji kredytowych Klienta z tytułu sytuacji „stracone” w Oddziałach Banku z tytułu sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń tych ekspozycji kredytowych;

- 11) wykonuje czynności monitoringu ekspozycji kredytowych Klienta z tytułu sytuacji ekonomiczno – finansowej dotyczącego wiarygodności trudnych w obsłudze Biura oraz zabezpieczeń tych ekspozycji kredytowych.
8. Oddziały Banku- uczestniczące w procesie udzielania ekspozycji kredytowych, ich zabezpieczania, a także windykacji zgodnie z procedurami obowiązującymi w Banku.
9. Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych, którzy dokonują kontroli funkcjonalnej oraz sprawują nadzór nad ustanawianiem i monitorowaniem zabezpieczeń.
10. Wszyscy pracownicy kredytowi, odpowiedzialni za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku, obejmujących procedury związane z ustanawianiem i monitorowaniem zabezpieczeń.

2.6. Ryzyko płynności

Płynność finansowa polega na zdolności finansowania aktywów i terminowego wywiązywania się ze zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty.

Utrzymywanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony deponentów lub kredytobiorców. Utrzymywanie płynności wymaga poszukiwania kompromisu pomiędzy wyższym poziomem płynności, a wyższym poziomem zysku. Ponieważ aktywa płynne przynoszą mniejsze dochody odsetkowe niż aktywa mniej płynne, cena jaką bank płaci za utrzymanie płynności stanowi niezyskany dochód, który bank mógłby osiągnąć dzięki posiadaniu aktywów mniej płynnych. Umiejętność zarządzania płynnością polega na utrzymywaniu płynności na poziomie wystarczającym, aby móc wypełnić zobowiązania lecz nie na tyle wysokim, aby wpłynęło to ujemnie na wielkość osiągniętych zysków.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest realizowanie zobowiązań na bazie bieżącej, zdolności do utrzymania płynności w krótkim, średnim i długim okresie zarówno w warunkach normalnych, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych ograniczających dostęp do źródeł finansowania.

Polityka stosowana przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem płynności polega na dążeniu do utrzymania optymalnej struktury aktywów i pasywów zapewniającej konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego przy jednoczesnym zabezpieczeniu odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów płatności aktywów i pasywów.

Realizacja polityki zarządzania płynnością następuje poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu płynności zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach;
- 2) utrzymanie nadwyżki płynności złożonej z wolnych od obciążeń wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych;
- 3) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości;
- 4) optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.

Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:

- 1) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym:
 - a) określenie potrzeb płynnościowych;
 - b) określenie źródeł płynności;
 - c) pomiar i ocenę przyszłych przepływów środków pieniężnych;
 - d) analizę luki.
- 2) akceptację ryzyka, w tym:
 - a) określenie tolerancji na ryzyko zgodnej z apetytem na ryzyko Banku,
 - b) przeprowadzanie testów warunków skrajnych.
- 3) wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym:
 - a) stosowanie limitów,

- b) zabezpieczanie ryzyka poprzez utrzymywanie nadwyżki środków płynnych, a także zabezpieczeń płynności,
 - c) opracowanie planów awaryjnych,
 - d) opracowanie i planowanie strategii finansowania.
- 4) monitorowanie i kontrolę ryzyka płynności.
- 5) raportowanie.

Uczestnicy zarządzania ryzykiem płynności i ich zadania:

1. Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje nadzór nad ryzykiem płynności oraz ponosi odpowiedzialność za metody zarządzania tym ryzykiem;
- 2) zatwierdza apetyt i tolerancję na ryzyko płynności;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności;
- 4) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności;
- 5) zatwierdza założenia do przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- 6) sprawuje nadzór nad spójnością podejmowanego przez Bank ryzyka płynności ze strategią i planem finansowym;
- 7) kwartalnie analizuje raporty w zakresie poziomu płynności Banku.

2. Zarząd:

- 1) odpowiada za system zarządzania ryzykiem płynności zgodny z procesem zarządzania ryzykiem Banku;
- 2) określa tolerancję i apetyt na ryzyko Banku i przedstawia do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej;
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności;
- 4) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk oraz procedur w zakresie zarządzania ryzykiem płynności;
- 5) sprawuje nadzór nad procesem przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- 6) odpowiada za system informacji zarządczej i poprawność polityki informacyjnej w zakresie zarządzania ryzykiem płynności;
- 7) przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację, przedstawiającą rodzaje i wielkość ryzyka płynności w działalności Banku.

3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym:

- 1) dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi informacje na temat podejmowanego ryzyka płynności;
- 2) opiniuje projekty decyzji Zarządu związane z zarządzaniem ryzykiem płynności;

4. Zespół Skarbu:

- 1) odpowiada za zarządzanie natychmiastową i bieżącą płynnością poprzez monitorowanie przepływów na rachunkach bieżących Banku,
- 2) przewiduje potrzeby płynnościowe Banku zarówno w normalnych warunkach rynkowych, jak i w warunkach kryzysowych oraz alternatywne źródła płynności;
- 3) dokonuje transakcji w zakresie:
 - a. depozytów i lokat międzybankowych w złotych i walutach obcych,
 - b. zakupu bonów skarbowych i pieniężnych,
 - c. zakupu obligacji skarbowych i NBP,
 - d. inwestycji w obligacje komunalne i komercyjne,
- 4) odpowiada za utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych na poziomie zapewniającym pokrycie bieżących i przyszłych rozliczeń Banku oraz dokonuje transakcji związanych z zabezpieczaniem płynności;
- 5) planuje zapotrzebowanie, a także zabezpieczenie środków w zakresie płynności śróddziennej, w celu

zapewnienia bieżącego wykonania przez Bank zobowiązań płatniczych i rozliczeniowych – zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych,

- 6) odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi limitami w zakresie koncentracji środków finansowych w dany podmiot/emitenta lub instrument,
- 7) zarządza poziomem rezerwy obowiązkowej w NBP.

5. Biuro Finansowe:

- 1) projektuje założenia do określania spójnej z apetytem na ryzyko Banku tolerancji ryzyka płynności;
- 2) dokonuje pomiaru, monitorowania i raportowania poziomu ryzyka płynności Banku wraz z określeniem narzędzi pomiaru ryzyka płynności;
- 3) monitoruje ryzyka koncentracji płynności, zapewniające dywersyfikację aktywów płynnych, źródeł i okresu finansowania;
- 4) opracowuje plany awaryjne płynności;
- 5) określa pozycję w zakresie ryzyka płynności dla przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu aktywów i pasywów, źródeł ryzyka nieoczekiwanego zapotrzebowania na płynność i wartości progowych związanych z pozycjami pozabilansowymi;
- 6) dokonuje codziennego obliczania nadzorczych miar płynności zgodnie z uchwałą 386/2008 KNF, miesięcznej kalkulacji normy LCR zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 61/2015 oraz kwartalnego wyliczenia wskaźnika NSFR zgodnie z Rozporządzeniem (UE) 575/2013, a także innymi przepisami prawa w zakresie płynności i ich udokumentowania;
- 7) w zakresie testów warunków skrajnych przeprowadza, projektuje i przegląda założenia do testów warunków skrajnych;

6. Biuro Rachunkowo-Podatkowe

- 1) prowadzi ewidencję księgową zakupionych instrumentów w odpowiednim module systemu finansowo-księgowego umożliwiającym naliczanie memoriałowo w okresach miesięcznych należnych odsetek oraz rozliczania premii i dyskonta,
- 2) sporządza sprawozdania w zakresie wskaźnika pokrycia wpływów netto LCR oraz wskaźnik stabilnego finansowania NSFR.

7. Biuro Kasowo-Skarbcowe

- 1) kontroluje utrzymywanie limitów kasowych;
- 2) sporządza dzienny raport zmian stanu gotówki w kasach i skarbcach;
- 3) sporządza wykaz informacji na potrzeby Planu awaryjnego

8. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli - nadzoruje metodykę zarządzania ryzykiem płynności w Banku oraz dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania ryzykiem.

9. Zespół zarządzania zgodnością

- 1) identyfikuje ryzyko braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających;
- 2) zapewnia sprawny przepływ informacji o zmianach przepisów;
- 3) ocenia ryzyko braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
- 4) sprawuje nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właścители procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie

10. Zespół Wsparcia Sprzedaży

- 1) dokonuje księgowania zakupionych instrumentów rynku pieniężnego i kapitałowego,
- 2) księguje zmiany w wycenie posiadanych instrumentów finansowych.

11. Inne jednostki i komórki organizacyjne - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem płynności obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, raportowania zdarzeń generujących ryzyko.

Bank mierzy i monitoruje płynność finansową za pomocą analizy:

- 1) Nadzorczych miar płynności zgodnie z uchwałą 386/2008 KNF.
- 2) Wskaźnika LCR zgodnie z rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2015/61 oraz wskaźnika stabilnego finansowania NSFR.
- 3) Luki płynności – zestawienia niedopasowania terminów płatności aktywów i pasywów.
- 4) Stabilności bazy depozytowej oraz wielkości osadu we wkładach.
- 5) Wskaźników płynności i struktury bilansu.
- 6) Zrywalności i odnawialności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów.
- 7) Koncentracji depozytów.
- 8) Przepływu środków na rachunku bieżącym Banku oraz prognozy stanów kasowych.
- 9) Pogłębionej analizy płynności długoterminowej.
- 10) Testów warunków skrajnych.

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych:

- 1) płynność natychmiastowa – w okresie najbliższego dnia,
- 2) płynność bieżąca – w okresie do 7 dni,
- 3) płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- 4) płynność średnioterminowa – w okresie 1 – 12 miesięcy,
- 5) płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy

Zakres raportów dotyczących ryzyka płynności opisany został w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności, a częstotliwość przekazywania i odbiorcy raportów zawiera Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.

Szczegółowe zestawienie aktywów i pasywów wg urealnionych terminów zapadalności zgodnie z stanem na 31.12.2018r. [w tys. zł]

	A, vista	pow. 1 dnia do 7 dni	pow. 7 dni do 1 m-ca	pow. 1 do 3 m-cy	pow. 3 do 6 m-cy	pow. 6 do 12 m-cy	pow. 12 m-cy
Aktywa	55 943	489 138	-33 640	12 204	7 013	79 751	861 386
Pasywa	275 206	7 616	44 363	52 949	44 791	90 098	1 062 197
Luka	-219 263	481 522	-78 003	-40 744	-37 778	-10 347	-200 811
Luka skumulowana	-219 263	262 258	184 256	143 511	105 733	95 386	-105 425

W celu ograniczenia możliwości podejmowania zbyt dużego ryzyka, Bank wyznacza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne oraz górną granicę akceptowanego poziomu ryzyka płynności. W sposób nie kolidujący z obowiązującą metodologią planowania, limity ograniczające ekspozycję Banku na ryzyko płynności, szczególnie odnoszące się do stanów i struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych, powinny być uwzględniane przy konstruowaniu planów finansowych.

Głównymi źródłami finansowania Banku są depozyty podmiotów sektora niefinansowego i jednostek samorządowych. W ramach dywersyfikacji przyjmowane są środki finansowe od różnych podmiotów, na różne terminy oraz we wszystkich walutach, w których Bank prowadzi obsługę. W przypadku niedoboru źródeł finansowanie Bank może pozyskać środki z banków, z którymi współpracuje lub wyemitować obligacje.

Bank określa planowaną strukturę aktywów i pasywów w planie finansowym, natomiast Polityka depozytowa określa założenia polityki depozytowej. W planach działalności depozytowej na 2018 rok zakładane było utrzymanie dotychczasowej struktury bazy depozytowej, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty osób prywatnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz rolników indywidualnych.

W celu zapewnienia stabilnej bazy depozytowej prowadzona była aktywna sprzedaż produktów depozytowych tak aby na przestrzeni roku osiągnąć tempo wzrostu depozytów na poziomie przekraczającym 10%.

Bank stosuje techniki ograniczania ryzyka płynności o charakterze organizacyjnym, proceduralnym oraz kontrolnym m.in. polegające na:

- 1) opracowaniu struktury organizacyjnej Banku, odpowiadającej profilowi ryzyka i skali działania,
- 2) zapewnieniu, by kierownictwo otrzymywało bieżące i adekwatne informacje o poziomie płynności,
- 3) zapewnieniu, by system informacyjny i informatyczny w Banku pozwalał na codzienny pomiar, monitorowanie i raportowanie o poziomie płynności,
- 4) określeniu polityki informacyjnej dotyczącej sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku i sposobu ich przekazywania do publicznej wiadomości,
- 5) opracowaniu i wdrożeniu regulacji wewnętrznych zapewniających jednolitą definicję płynności oraz opracowanie zasad identyfikacji, pomiaru, redukcji i monitorowania ryzyka płynności
- 6) opracowaniu scenariuszy warunków skrajnych dla wariantu wewnętrznego, systemowego oraz łączącego dwa powyższe,
- 7) stworzeniu planów awaryjnych, uwzględniających różne scenariusze rozwoju niekorzystnych sytuacji, w tym planu awaryjnego na wypadek kryzysu płynności wewnątrz Banku, planu awaryjnego na wypadek kryzysu płynności całego systemu bankowego, planu awaryjnego banku na wypadek realizacji scenariusza wynikającego z wariantu łączącego dwa powyższe przy czym scenariusze użyte do budowy planów awaryjnych są spójne ze scenariuszami testów warunków skrajnych,
- 8) przeprowadzeniu szkoleń wśród pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem płynności oraz pozostałych pracowników w zakresie, w jakim generują ryzyko płynności,
- 9) ujęciu w procedurach kontroli wewnętrznej zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem płynności.

W celu identyfikacji i określeniu ilościowemu ekspozycji Banku na możliwe przyszłe napięcia płynnościowe, pozycję płynnościową, rentowność i wypłacalność Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.

1. Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w postaci:

- 1) analizy wrażliwości,
- 2) analiz scenariuszowych,
- 3) testu odwróconego

Bank rozpatruje następujące scenariusze sytuacji kryzysu płynności, które obejmują:

- 1) kryzys płynności wewnątrz Banku,
- 2) kryzys płynności w systemie bankowym,
- 3) kryzys łączący oba powyższe scenariusze kryzysu płynności.

2. Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane:

- 1) w strategii/polityce zarządzania ryzykiem płynności,
- 2) w procedurach zarządzania ryzykiem płynności,
- 3) do ustalania limitów wewnętrznych,
- 4) jako podstawa do podjęcia działań naprawczych bądź mających na celu ograniczenie ekspozycji Banku,
- 5) do dostosowania profilu płynnościowego Banku do przyjętej tolerancji ryzyka,
- 6) do oceny adekwatności bufora aktywów płynnych,
- 7) jako istotny wkład w proces układania awaryjnego planu płynności Banku oraz określenia strategii i taktyki działania na wypadek pojawienia się warunków skrajnych płynności,

8) jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem,

Bank posiada plan awaryjny płynności w celu zapewnienia ciągłości działania Banku w przypadku sytuacji kryzysowych w zakresie płynności płatniczej oraz ograniczenia negatywnych skutków tych sytuacji dla działalności Banku.

Plan awaryjny Banku uruchamiany jest w sytuacji zagrożenia utraty płynności na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. O zagrożeniu utraty płynności Banku świadczą symptomy sytuacji kryzysowej, które Bank analizuje.

W 2018 roku podobnie jak w poprzednim BSR w Krakowie koncentrował się na zachowaniu bezpiecznej relacji kredytów do depozytów, która na koniec grudnia 2018 r. wyniosła 51% oraz kontroli kluczowych miar płynności krótko- i długookresowej. W 2018r. wszystkie nadzorcze miary płynności były utrzymywane na wymaganym poziomie.

Poniżej zaprezentowano ujawnienie wysokości wskaźnika pokrycia wpływów netto zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2017/01 w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia wpływów netto:

Ujawnianie wskaźnika pokrycia wpływów netto i informacji ilościowych na temat wskaźnika pokrycia wpływów netto

Zakres konsolidacji (indywidualne/skonsolidowane)	Całkowita wartość nieważona (średnia)				Całkowita wartość ważona (średnia)			
	Waluta i jednostki (PLN mln)							
Koniec kwartału	31.03.2018	30.06.2018	30.09.2018	31.12.2018	31.03.2018	30.06.2018	30.09.2018	31.12.2018
Liczba punktów danych użytych do obliczenia średnich	12	12	12	12	12	12	12	12

WARTOŚĆ SKORYGOWANA OGÓŁEM

21	ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PŁYNNOŚCI				520	547	573	585
22	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO OGÓŁEM				140	136	135	144
23	WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO (%)				371%	402%	424%	406%

2.7. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej Bank definiuje jako ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Wyróżnia się cztery główne kategorie ryzyka stopy procentowej:

1. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ma swoje źródło w niedopasowaniu wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych. Ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany wyniku z tytułu odsetek. W naszym przypadku ryzyko przeszacowania wynika głównie ze znacznej nadwyżki aktywów wrażliwych na zmianę oprocentowania nad pasywami. Znacząca część pasywów to depozyty bieżące podmiotów gospodarczych oprocentowane wg stawki 0%. Brak możliwości obniżenia ich oprocentowania powoduje, że szczególnie w przypadku spadku stóp procentowych są to pozycje niewrażliwe na zmianę stóp procentowych. W sytuacji spadku stóp procentowych, obniżeniu ulegnie oprocentowanie znacznie wyższej wartości aktywów niż pasywów. W konsekwencji tego przychody odsetkowe obniżą się w większym stopniu niż koszty odsetkowe, co spowoduje spadek wyniku odsetkowego.

2. Ryzyko bazowe – to ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania. Kiedy stopy procentowe ulegają zmianie, takie niedopasowanie może powodować zmiany w marży między aktywami i pasywami o podobnych terminach przeszacowania. W przypadku naszego Banku przeważająca część aktywów ma oprocentowanie zależne od stóp bazowych i finansowana jest w większości przez depozyty o oprocentowaniu zależnym od decyzji Zarządu Banku. Bank narażony jest więc na ryzyko, polegające na tym, że zmiana oprocentowania pasywów nie nastąpi odpowiednio szybko lub na poziomie adekwatnym do zmiany oprocentowania aktywów wynikającej ze zmiany stóp bazowych.
3. Ryzyko opcji klienta – wynika z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmiany stóp procentowych. Instrumenty posiadające opcje klienta obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem pozostałej części kredytu, różnego typu depozyty bez oznaczonego terminu wymagalności, pozwalające deponentom wycofać swoje środki w dowolnym momencie, często bez żadnych kar. W przypadku naszego Banku niemal wszystkie rodzaje kredytów dają możliwość wcześniejszej spłaty bez dodatkowych opłat, środki na rachunkach bieżących mogą być wycofywane w dowolnym momencie bez utraty oprocentowania, natomiast wycofanie środków zgromadzonych na rachunkach terminowych łączy się z utratą wszystkich, lub znacznej części odsetek. Bank narażony jest więc na ryzyko, że przy niekorzystnej zmianie stóp procentowych klienci zaczną realizować te opcje, co wpłynie na przesunięcie terminów przeszacowania oprocentowania.
4. Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku. Relacje te zmieniają się kiedy kształt krzywej dochodowości dla danego rynku ulega spłaszczeniu, staje się stromy lub ulega odwróceniu, w cyklu stopy procentowej. Zmiany krzywej dochodowości mogą nasilić narażenie na ryzyko stopy procentowej poprzez wzmocnienie efektu przeszacowania ryzyka bazowego. W naszym przypadku, gdzie pasywa to w głównej mierze depozyty o oprocentowaniu zależnym od decyzji Zarządu Banku a aktywa to przeważnie instrumenty o oprocentowaniu zależnym od stóp bazowych dotyczących raczej krótkich i zbliżonych do siebie terminów, ryzyko to nie ma istotnego znaczenia.

Celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na sytuację finansową Banku poprzez odpowiednie kształtowanie struktury oprocentowania aktywów i pasywów.

Uczestnicy zarządzania ryzykiem stopy procentowej i ich zadania:

1. Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) Sprawuje nadzór nad zgodnością Polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej ze Strategią działania, Strategią zarządzania ryzykiem i planami finansowymi Banku.
 - 2) Zatwierdza Politykę zarządzania ryzykiem stopy procentowej w zakresie wielkości ryzyka możliwego do zaakceptowania ze względu na bezpieczeństwo funkcjonowania.
2. Zarząd Banku:
 - 1) Odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz nadzór nad efektywnością tego procesu.
 - 2) Zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
 - 3) Odpowiada za dostosowanie ryzyka stopy procentowej do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu.
 - 4) Zatwierdza procedury i limity ograniczające ryzyko.
 - 5) Przedkłada Radzie Nadzorczej co kwartał informację na temat narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej.
3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym:

- 1) Dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi kompleksowe informacje na temat podejmowanego przez Bank ryzyka stopy procentowej.
- 2) Opiniuje projekty decyzji Zarządu związane z ryzykiem stopy procentowej.
4. Biuro Finansowe:
 - 1) Projektuje zasady i procedury zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
 - 2) Gromadzi informacje o kształtowaniu się stóp procentowych.
 - 3) Przeprowadza comiesięczną analizę ryzyka stopy procentowej i raport z analizy przedstawia Zarządowi Banku.
 - 4) Monitoruje przestrzeganie limitów dotyczących ryzyka stopy procentowej.
 - 5) Przeprowadza testy warunków skrajnych ryzyka stopy procentowej
 - 6) Dokonuje analizy wpływu nowych produktów bankowych na ryzyko stopy procentowej Banku.
 - 7) Dokonuje okresowej aktualizacji i weryfikacji wyznaczonych limitów ryzyka stopy procentowej.
 - 8) Nie rzadziej niż raz w roku przeprowadza weryfikację i aktualizację Polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
 - 9) Raz w roku dokonuje weryfikacji metod pomiaru ryzyka stopy procentowej.
 - 10) Odpowiada za jakość danych używanych w pomiarze ryzyka stopy procentowej.
5. Biuro Produktów i Procedur Depozytowych oraz Pozostałych Usług:
 - 1) Odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi założeniami oraz limitami w zakresie ryzyka stopy procentowej.
 - 2) Sporządza analizy otoczenia rynkowego pod kątem ustalania oprocentowania depozytów.
 - 3) Koordynuje i monitoruje zmiany stawek oprocentowania rachunków depozytowych obowiązujących we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.
6. Biuro Produktów i Procedur Kredytowych:
 - 1) Sporządza analizy otoczenia rynkowego pod kątem ustalania oprocentowania kredytów.
 - 2) Koordynuje i monitoruje zmiany stawek oprocentowania kredytów obowiązujących we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.
7. Zespół Skarbu odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi założeniami oraz limitami w zakresie ryzyka stopy procentowej.
8. Zespół Zarządzania Zgodnością:
 - 1) Identyfikuje ryzyko braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
 - 2) Zapewnia sprawny przepływ informacji o zmianach przepisów.
 - 3) Ocenia ryzyko braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka.
 - 4) Sprawuje nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właściciele procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w Banku.
9. Zespół Audytu wewnętrznego i Kontroli nadzoruje metodykę zarządzania ryzykiem w Banku oraz dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania ryzykiem.

Bank dokonuje pomiaru i raportowania ryzyka stopy procentowej stosując następujące metody:

1. Raport luki terminów przeliczania stopy procentowej umożliwiający określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w poszczególnych przedziałach terminów przeliczania.
2. Raport luki ryzyka bazowego, umożliwiający określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w przedziałach terminów przeliczania w podziale na poszczególne stawki bazowe, od których uzależnione jest oprocentowanie produktów/instrumentów finansowych.
3. Raport luki ryzyka krzywej dochodowości umożliwiający określenie wielkości i charakteru niedopasowania

- (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w poszczególnych przedziałach terminów przeszacowania w podziale na poszczególne stawki bazowe z uwzględnieniem terminów stawek bazowych.
4. Raport luki ryzyka opcji klienta umożliwiający określenie wpływu reakcji klienta tj. wcześniejszej spłaty kredytu lub zerwania depozytu w przypadku zmiany stóp procentowych na rynku na zmianę wielkości niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w poszczególnych przedziałach terminów przeszacowania.
 5. Symulacja wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne Banku przy danej strukturze aktywów i pasywów oprocentowanych.
 6. Analiza testów warunków skrajnych przy danej strukturze aktywów i pasywów oprocentowanych Banku.
 7. Analiza struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zamiany stóp procentowych.

Szczegółowe zestawienie aktywów i pasywów wg terminów przeszacowania zgodnie ze stanem na 31.12.2018r.

[w tys. zł]

	a'vista	pow. 1 d do 7 dni	pow. 7 d do 1 m-ca	pow. 1 m-ca do 3 m-cy	pow. 3 m-ca do 6 m-cy	pow. 6 m-ca do 12 m-cy	pow. 12 m-cy
Aktywa	86 383	1 133 834	81 679	10 241	33 631	35 027	129 202
Pasywa	26 639	62 730	1 316 196	66 450	10 572	110	0
Luka niedopasowania	59 744	1 071 104	-1 234 517	-56 209	23 058	34 917	129 202
Luka skumulowana	59 744	1 130 848	-103 669	-159 878	-136 820	-101 903	-111 800

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki analizy ryzyka stopy procentowej przedstawiane są Zarządowi Banku. Raz na kwartał Rada Nadzorcza otrzymuje sprawozdanie z sytuacji Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej.

Ekspozycje kredytowe nieobsługiwane dłużej niż 90 dni nie są brane pod uwagę przy wyliczaniu zmian dochodu na skutek zmian stóp referencyjnych. Wprowadzenie ich do analizy może stanowić podstawę wyliczania wskaźników, służących ocenie efektywności całego portfela aktywów, które zgodnie z zawartymi umowami winny generować przychody z tytułu odsetek.

Bank ocenia ryzyko stopy procentowej dla pozycji w złotych i walutach łącznie. Aktywa i pasywa wyrażone w walucie innej niż krajowa wycenia się wg kursu średniego NBP z dnia, na który sporządzana jest analiza. W przypadku, gdy wartość aktywów lub pasywów w walutach obcych w przeliczeniu na złote przekroczy 10% sumy bilansowej Banku lub gdy wartość aktywów bądź pasywów jednej z walut w przeliczeniu na złote przekroczy 5% sumy bilansowej Banku wg stanu na dzień analizy, Biuro Finansowe sporządza szczegółową, odrębną analizę w zakresie ryzyka stopy procentowej dla każdej z walut obcych.

Istotnym narzędziem zabezpieczającym Bank przed ryzykiem stopy procentowej są instrumenty finansowe, których oprocentowanie zależy od decyzji Zarządu Banku. Możliwość przesuwania w czasie oraz wpływania na skalę zmian oprocentowania tych instrumentów pozwala zredukować niekorzystny wpływ zmian rynkowych stóp procentowych.

Innym sposobem zabezpieczania się Banku przed ryzykiem stopy procentowej jest również wiązanie stóp procentowych aktywów i pasywów zmiennych z odpowiednimi stopami referencyjnymi, w celu eliminowania dysproporcji pomiędzy aktywami i pasywami, zależnymi od tej samej stopy referencyjnej, oraz w celu dywersyfikacji ryzyka związanego z poszczególnymi stopami referencyjnymi.

Ponadto w Banku istnieje system limitów i wskaźników, które są monitorowane i raportowane. Ich poziom informuje o wielkości narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej dokonywana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

2.8. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut. Zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku.

Zarządzanie ryzykiem walutowym reguluje „Polityka i Instrukcja zarządzania ryzykiem walutowym”, w której określono zadania poszczególnych szczebli zarządzania ryzykiem walutowym, identyfikację operacji dokonywanych w ramach działalności dewizowej, metody pomiaru i monitorowania ryzyka walutowego oraz wielkość ustalonych limitów.

Celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, przy równoczesnym kontrolowaniu ryzyka poprzez utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej na poziomie nie wymagającym tworzenia wymogu kapitałowego.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) Sprawuje nadzór nad zgodnością Polityki zarządzania ryzykiem walutowym ze Strategią działania, Strategią zarządzania ryzykiem i planami finansowymi Banku.
 - 2) Zatwierdza Politykę zarządzania ryzykiem walutowym w zakresie wielkości ryzyka możliwego do zaakceptowania ze względu na bezpieczeństwo funkcjonowania.
2. Zarząd Banku:
 - 1) Odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem walutowym oraz nadzór nad efektywnością tego procesu.
 - 2) Zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem walutowym.
 - 3) Odpowiada za dostosowanie ryzyka walutowego do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu.
 - 4) Zatwierdza procedury i limity ograniczające ryzyko.
 - 5) Przedkłada Radzie Nadzorczej co kwartał informację na temat narażenia Banku na ryzyko walutowe.
3. Biuro Finansowe:
 - 1) Projektuje zasady i procedury zarządzania ryzykiem walutowym.
 - 2) Gromadzi informacje o kształtowaniu się kursów walut.
 - 3) Przetwarza, mierzy i raportuje odpowiednim organom i komórkom organizacyjnym informacje dotyczące podejmowanego przez Bank ryzyka walutowego.
 - 4) Monitoruje przestrzeganie limitów.
 - 5) Przeprowadza testy warunków skrajnych ryzyka walutowego.
 - 6) Dokonuje analizy wpływu nowych produktów bankowych na ryzyko walutowe Banku.
 - 7) Dokonuje okresowej aktualizacji i weryfikacji wyznaczonych limitów ryzyka walutowego.
 - 8) Nie rzadziej niż raz w roku przeprowadza weryfikację i aktualizację Polityki zarządzania ryzykiem walutowym.
 - 9) Raz w roku dokonuje weryfikacji metod pomiaru ryzyka walutowego.
 - 10) Odpowiada za jakość danych używanych w pomiarze ryzyka walutowego.
4. Zespół Skarbu:
 - 1) Monitoruje na bieżąco przepływy na rachunkach walutowych Banku.
 - 2) Przewiduje zapotrzebowanie na środki płynne na podstawie prognozy wpływów i wypływów środków pieniężnych w okresie do 7 dni.
 - 3) Odpowiada za utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych w walutach obcych na poziomie zapewniającym pokrycie bieżących rozliczeń Banku.
 - 4) Odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi założeniami oraz limitami w zakresie ryzyka walutowego.
 - 5) Przeprowadza transakcje zakupu i sprzedaży walut obcych mające na celu regulowanie pozycji

walutowej Banku.

- 6) Odpowiada za przestrzeganie limitów nocnych.
- 7) Kontroluje w ciągu dnia poziom otwartych pozycji walutowych poprzez sprawdzanie obrotów i sald rachunków analitycznych konta 590.
5. Zespół Wsparcia Sprzedaży:
 - 1) Księguje operacje walutowe uznające i obciążające rachunki rozliczeniowe walutowe Banku,
 - 2) Rozlicza realizowane przez Oddziały przekazy Western Union w walucie obcej.
6. Biuro Rachunkowo-Podatkowe prowadzi ewidencję księgową lokat walutowych wraz z odsetkami.
7. Biuro Kasowo-Skarbcowe zasila i odprowadza waluty z/do Banku prowadzącego rachunki walutowe z uwzględnieniem potrzeb oddziałów.
8. Zespół Zarządzania Zgodnością:
 - 1) Identyfikuje ryzyko braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
 - 2) Zapewnia sprawny przepływ informacji o zmianach przepisów.
 - 3) Ocenia ryzyko braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka.
 - 4) Sprawuje nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właścители procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie.
9. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli nadzoruje metodykę zarządzania ryzykiem w Banku oraz dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania ryzykiem.
10. Oddziały Banku:
 - 1) otwierają i prowadzą rachunki walutowe klientów;
 - 2) wykonują czynności związane z obsługą rachunków walutowych klientów;
 - 3) przyjmują wpłaty i dokonują wypłat w walutach obcych;
 - 4) udzielają kredytów i gwarancji w walutach obcych.

Bank mierzy i monitoruje ryzyko walutowe za pomocą analizy:

- 1) indywidualnych pozycji walutowych w poszczególnych walutach,
- 2) całkowitej pozycji walutowej,

W celu ograniczenia możliwości podejmowania zbyt dużego ryzyka walutowego wynikającego z utrzymywania pozycji w walutach obcych wyznacza się:

- 1) limit wartości pozycji walutowej całkowitej,
- 2) limity wartości pozycji walutowych indywidualnych dla głównych walut.

2.9. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów, procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmuje również ryzyko prawne, natomiast wyłącza się z niego ryzyko reputacji i strategiczne, które związane jest z ryzykiem biznesowym.

Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie zarządzanie ryzykiem operacyjnym traktuje priorytetowo, uznając je jako jedno z najbardziej istotnych ryzyk w działalności Banku. Bank posiada procedury wewnętrzne oraz strukturę organizacyjną, która dostosowana została do wymogów:

- Prawa Bankowego,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06.03.2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,

- Uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 08.01.2013r. w sprawie wprowadzenia Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.
- Uchwały Nr 7/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 08.01.2013r. w sprawie wprowadzenia Rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informatycznej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach.
- Uchwały Nr 584/2015 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17.11.2015r. w sprawie wydania Rekomendacji dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest integralnym elementem procesu zarządzania Bankiem Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie, a informacje uzyskiwane w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uwzględniane są w procesach decyzyjnych dotyczących działalności biznesowej Banku. Budowanie kultury organizacyjnej zapewniającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest priorytetowym zadaniem Zarządu Banku.

Celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie ciągłości działania Banku oraz zapobieganie i ograniczanie występowania strat z tytułu zdarzeń/incydentów ryzyka operacyjnego poprzez identyfikację czynników i zagrożeń operacyjnych oraz podejmowanie działań korygujących i naprawczych dla przywrócenia prawidłowego funkcjonowania procesów bankowych.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku realizowane jest w celu zapewnienia utrzymania ciągłości działania Banku poprzez:

1. Identyfikację czynników i zagrożeń operacyjnych dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania i prawidłowego przebiegu procesów bankowych.
2. Identyfikację zdarzeń, incydentów operacyjnych oraz zapobieganie i ograniczanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego.
3. Podejmowanie działań korygujących i naprawczych dla przywrócenia prawidłowego funkcjonowania procesów bankowych.

W Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie zinwentaryzowano procesy bankowe, do których przypisano właścicieli. Z pośród zinwentaryzowanych w Banku procesów wyznaczono procesy krytyczne z punktu widzenia ciągłości działania Banku oraz procesy kluczowe dla realizacji strategii Banku. Funkcjonujący w Banku plan utrzymania ciągłości działania, zapewnia szybkie wznowienie procesów bankowych poprzez odtworzenie w pierwszej kolejności najważniejszych funkcji biznesowych realizowanych przez Bank w przypadku zaistnienia poważnej awarii lub katastrofy.

Ryzyko operacyjne monitorowane jest we wszystkich obszarach działania Banku, z zastosowaniem mechanizmów zapewniających szybkie wykrycie i weryfikację słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest w Banku metodą podstawowego wskaźnika (BIA), zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Zgodnie z zapisami regulacji wewnętrznych Banku wszyscy pracownicy zobowiązani są do identyfikacji czynników, zagrożeń, incydentów, zdarzeń ryzyka operacyjnego. Działania w ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym koordynuje Zespół Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Za poszczególne etapy procesu (identyfikację, ocenę, przeciwdziałanie, kontrowanie, monitorowanie, raportowanie) zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie odpowiedzialnymi są:

- wszyscy pracownicy Banku (w zakresie identyfikacji),
- osoby rejestrujące zdarzenia ryzyka operacyjnego,

- dyrektorzy/kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych,
- właściciele procesów,
- Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli,
- Zespół Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku należy:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- zatwierdza strategię zarządzania ryzykiem oraz politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- dokonuje okresowych ocen realizacji założeń strategii, w tym w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność,
- zapewnia, że Zarząd Banku posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz weryfikuje kompetencje Zarządu Banku w tym zakresie.

2. Zarząd Banku:

- odpowiada za opracowanie, wdrożenie i aktualizację strategii zarządzania ryzykiem, polityki oraz instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- zatwierdza procedury i limity ograniczające ryzyko operacyjne,
- przedkłada Radzie Nadzorczej okresową informację na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne,
- przynajmniej raz w roku dokonuje oceny struktury organizacyjnej Banku pod kątem skuteczności przyjętych rozwiązań z perspektywy zarządzania ryzykiem operacyjnym.

3. Zespół Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym:

- koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- opracowuje projekty regulacji wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka operacyjnego,
- inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie metodyki i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku we współpracy z Zespołem Bezpieczeństwa, Rozwoju i Utrzymania Systemów Informatycznych,
- wyznacza apetyt/tolerancję Banku na ryzyko operacyjne oraz limity dla rodzajów zdarzeń operacyjnych,
- dokonuje analizy i oceny ryzyka operacyjnego w skali całego Banku,
- formułuje wnioski dotyczące ograniczania ryzyka i działań korygujących,
- sporządza raporty z ryzyka operacyjnego,
- dokonuje szacowania potencjalnego ryzyka operacyjnego w nowo wdrażanych produktach bankowych,
- sporządza i przedkłada Zarządowi Banku wyniki analizy struktury organizacyjnej pod kątem skuteczności przyjętych rozwiązań z perspektywy zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- dokonuje przeglądu polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym (przynajmniej raz w roku) i aktualizacji stosownie do wyników dokonanych przeglądów.

4. Właściciele procesów:

- monitorują poziom ryzyka operacyjnego w procesach,
- nadzorują i kontrolują ryzyko operacyjne w procesach,
- inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem w procesach,
- dokonują okresowej weryfikacji mechanizmów kontrolnych w procesach,
- dokonują oceny ryzyka operacyjnego wynikającego z nowych lub zmienionych procesów,
- przekazują wnioski do Stanowiska Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym dotyczące usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w BSR w Krakowie.

5. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli:

- w ramach czynności audytowych w jednostkach/komórkach organizacyjnych Banku dokonuje oceny zgodności regulacji wewnętrznych oraz działań kontrolowanych jednostek/komórek organizacyjnych z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
 - dokonuje okresowych kontroli i ocen skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym i przedkłada sprawozdania z kontroli Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.
6. Biuro Kadr i Płac:
- koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania zasobami ludzkimi w Banku,
 - opracowuje i aktualizuje regulacje wewnętrzne opisujące system zarządzania zasobami ludzkimi w Banku.
7. Biuro Bezpieczeństwa i Administracji:
- nadzoruje opracowywanie, wdrażanie standardów i systemów bezpieczeństwa fizycznego i technicznego w Banku.
 - opracowuje i aktualizuje plan ciągłości działania dla jednostek/komórek organizacyjnych Banku oraz koordynuje działania związane z aktualizacją i sporządzaniem planów awaryjnych.
8. Zespół Bezpieczeństwa, Rozwoju i Utrzymania Systemów Informatycznych:
- zapewnia bezpieczeństwo i ciągłość działania systemów informatycznych w Banku,
 - inicjuje i koordynuje rozwój systemu informatycznego do zarządzania ryzykiem operacyjnym.
9. Biuro Finansowe:
- wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.
 - dokonuje weryfikacji istotności ryzyk oraz analizy w jakim stopniu poszczególne, zidentyfikowane w działalności Banku ryzyka (w tym ryzyko operacyjne) wpływają na wynik finansowy Banku.
10. Pozostałe jednostki/komórki organizacyjne:
- stosują i przestrzegają obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnie z ustalonym podziałem zadań na poszczególnych poziomach organizacyjnych,
 - identyfikują czynniki i zagrożenia ryzyka operacyjnego,
 - identyfikują zdarzenia/incydenty ryzyka operacyjnego,
 - dokonują rejestracji zdarzeń/incydentów operacyjnych,
 - monitorują poziom ryzyka operacyjnego w jednostce/komórce organizacyjnej,
 - nadzorują i kontrolują ryzyko operacyjne w jednostce/komórce organizacyjnej,
 - inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem w jednostce/komórce organizacyjnej.

2.10. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko sankcji prawnych bądź regulaminowych, strat finansowych lub utraty dobrej reputacji, na jakie narażony jest Bank w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów i zasad postępowania mających zastosowanie w prowadzonej działalności bankowej.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku realizowane jest w celu:

- Zapewnienia funkcjonowania Banku zgodnego z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.
- Zapewnienia zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa i aktami normatywnymi.
- Zapewnienia przestrzegania przez pracowników Banku regulacji wewnętrznych, przyjętych standardów i zasad postępowania oraz przepisów prawa.
- Zapewnienie ciągłości i prawidłowego przebiegu procesów w Banku.
- Zapewnienia ochrony danych osobowych i innych istotnych danych przechowywanych w Banku.

- Budowania korzystnego wizerunku Banku jako instytucji przestrzegającej przepisy prawa oraz przyjęte standardy i zasady postępowania.
- Ograniczania strat spowodowanych zdarzeniami zaistniałymi w obszarze ryzyka braku zgodności.

Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności określone w Polityce zarządzania zgodnością oraz Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie.

Raporty dotyczące procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności sporządzane są w cyklach kwartalnym dla Zarządu Banku oraz cyklach rocznych dla Rady Nadzorczej. Raporty zawierają informacje dotyczące: profilu ryzyka braku zgodności, przestrzegania przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych, struktury ryzyka braku zgodności w podziale na jednostki/komórki organizacyjne oraz wniosków i propozycji działań wspierających i naprawczych uwzględniających poziom ryzyka braku zgodności.

Pomiaru i kontroli ryzyka braku zgodności dokonuje Zespół Zarządzania Zgodnością w oparciu o zatwierdzone przez Radę Nadzorczą w Polityce zarządzania zgodnością limity dla strat finansowych (apetyt/tolerancję) na ryzyko braku zgodności z tytułu działań niezgodnych.

W Banku stosuje się 3-stopniową skalę pomiaru ryzyka braku zgodności w oparciu o straty finansowe:

Poziom niski (akceptowalny)	Straty w ramach tolerancji limit do kwoty 263 tys.
Poziom średni (ostrzegawczy)	Straty w ramach apetytu limit do kwoty 525 tys. zł
Poziom wysoki	Straty powyżej apetytu, tj. powyżej 525 tys. zł

Poziom ryzyka braku zgodności, mierzony w oparciu o straty finansowe brutto poniesione w okresie od 01.01.2018r. do 31.12.2018r., kształtował się na poziomie niskim. Poniesione od początku bieżącego roku straty finansowe w wysokości 42,80 zł stanowiły odpowiednio 0,01% i 0,02% ustalonych limitów na apetyt i tolerancję ryzyka braku zgodności.

W BSR w Krakowie wdrożono hybrydowy model zarządzania ryzykiem braku zgodności, w procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza strategię zarządzania ryzykiem oraz politykę zarządzania zgodnością,
- 2) sprawuje nadzór nad skutecznym funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku oraz ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

2. Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności,
- 2) nadzoruje przebieg procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 3) ustala kompetencje, odpowiedzialności i zadania w obszarze zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 4) zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 5) podejmuje działania zmierzające do ograniczania ryzyka braku zgodności,
- 6) wprowadza zmiany i korekty do systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 7) przedkłada Radzie Nadzorczej raz w roku sprawozdanie zawierające ocenę ryzyka oraz ocenę funkcjonalności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

3. Zespół zarządzania Zgodnością:

- 1) nadzoruje, koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,

- 2) opracowuje projekty regulacji wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka braku zgodności,
 - 3) dokonuje identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka,
 - 4) monitoruje wielkość i profil ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
 - 5) współpracuje z Zespołem Audytu Wewnętrznego i Kontroli, Biurem Finansowym, Zespołem Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, Stanowiskiem Obsługi Prawnej oraz Właścicielami Procesów,
 - 6) inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
 - 7) wyznacza apetyt/tolerancję Banku na ryzyko braku zgodności,
 - 8) uczestniczy w procesie wdrażania nowych produktów bankowych oraz wprowadzania zmian w produktach, zgodnie z Instrukcją wdrażania nowych produktów w BSR w Krakowie,
 - 9) dokonuje przeglądu zmian przepisów prawa związanych z prowadzoną przez Bank działalnością w oparciu o dostępne źródła, w szczególności:
 - komunikaty Banku BPS SA o zmianach przepisów prawa i zmianach regulacji wzorcowych dla banków zrzeszonych,
 - zmiany podstawowych aktów prawnych dotyczących działalności bankowej w Systemie „LEX”,
 - ogłaszane klauzule abuzywne dotyczące działalności bankowej,
 - informacje przekazywane od Stanowiska Obsługi Prawnej.
 - 10) prowadzi nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właściciele procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie,
 - 11) sporządza okresowe raporty z ryzyka braku zgodności, zawierające informację dotyczącą przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych dla Zarządu, Rady Nadzorczej Banku i Komitetu Audytu,
 - 12) formułuje wnioski dotyczące ograniczania ryzyka i działań korygujących,
 - 13) wykonuje (uczestniczy w zadaniach) zadania wynikające z Procedury anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych w BSR w Krakowie,
 - 14) dokonuje przeglądu polityki (przynajmniej raz w roku) i aktualizacji stosownie do wyników dokonanych przeglądów.
5. Właściciele procesów:
- 1) monitorują zmiany przepisów prawa w merytorycznych obszarach działania Biura/Zespołu Centrali Banku,
 - 2) dokonują bieżącej aktualizacji regulacji wewnętrznych w merytorycznych obszarach działania Biura/Zespołu Centrali Banku, wynikających ze zmian przepisów prawa,
 - 3) przygotowują projekty regulacji wewnętrznych w merytorycznych obszarach działania Biura/Zespołu Centrali Banku,
 - 4) współpracują z Zespołem Zarządzania Zgodnością w zakresie terminowej publikacji nowych i zaktualizowanych regulacji wewnętrznych wynikających ze zmian przepisów prawa,
 - 5) zapewniają przestrzeganie przepisów prawa, przepisów zawartych w regulacjach wewnętrznych oraz przyjętych standardów i zasad postępowania podczas realizacji zadań merytorycznych,
 - 6) monitorują poziom ryzyka braku zgodności w procesach,
 - 7) nadzorują i kontrolują ryzyko braku zgodności w procesach,
 - 8) inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem braku zgodności w procesach,
 - 9) dokonują okresowej weryfikacji mechanizmów kontrolnych w procesach,

- 10) przekazują wnioski do Zespołu Zarządzania Zgodnością dotyczące usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności w BSR w Krakowie.
6. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli:
 - 1) w ramach czynności audytowych w jednostkach/komórkach organizacyjnych Banku dokonuje oceny zgodności regulacji wewnętrznych oraz działań kontrolowanych jednostek/komórek organizacyjnych z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
 - 2) okresowo wykonuje kontrolę efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku, przedstawia Zarządowi Banku raport z dokonanej oceny.
7. Stanowisko Obsługi Prawnej:
 - 1) opiniuje w zakresie formalno - prawnym projekty nowych i aktualizowanych regulacji wewnętrznych w zakresie zapewniania ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i aktami normatywnymi oraz zapewnienia ich zgodności i wzajemnej spójności z innymi regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Banku,
 - 2) weryfikuje umowy outsourcingowe pod kątem ich zgodności z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku,
 - 3) weryfikuje zgodność dokumentacji zewnętrznej z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi (dokumenty opracowane przez Bank i przekazywane klientom, kontrahentom i osobom trzecim, np. wzory umów),
 - 4) opiniuje zgodność nowych lub zmienianych produktów z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi Banku,
 - 5) udziela porad prawnych i wyjaśnień w zakresie stosowania ogólnie obowiązujących przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych.
8. Zespół Prezydialny:
 - 1) przekazuje Członkom Zarządu Banku, jednostkom/komórkom organizacyjnym Centrali (właścicielom procesów) informacje o zmianach w przepisach prawa (w tym o klauzulach abuzywnych, regulacjach wzorcowych dla banków zrzeszonych), otrzymywaną z Banku BPS SA.
9. Biuro Finansowe:
 - 1) dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, dokonuje analizy w jakim stopniu poszczególne, zidentyfikowane w działalności Banku, ryzyka (w tym ryzyko braku zgodności) wpływają na wynik finansowy Banku.
 - 2) Wykonuje zadania w zakresie niezależnego monitorowania w drugiej linii obrony.
10. Zespół Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym:
 - 1) prowadzi bazę danych zdarzeń i incydentów ryzyka operacyjnego w programie OperNet,
 - 2) prowadzi centralne rejestry reklamacji, skarg i wniosków, spraw sądowych,
 - 3) wykonuje zadania w zakresie niezależnego monitorowania w drugiej linii obrony.
11. Zespół Bezpieczeństwa, Rozwoju i Utrzymania Systemów Informatycznych:
 - 1) administruje programem OperNet (nadaje, likwiduje uprawnienia dostępu do programu, aktualizuje słowniki, dane w programie itp.),
 - 2) inicjuje i koordynuje rozwój systemu informatycznego do zarządzania ryzykiem braku zgodności.
12. Pozostałe jednostki/komórki organizacyjne:
 - 1) zapewniają przestrzeganie przepisów prawa, przepisów zawartych w regulacjach wewnętrznych oraz przyjętych standardów i zasad postępowania podczas realizacji zadań w ramach prowadzonej działalności bankowej,
 - 2) stosują i przestrzegają obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, zgodnie z ustalonym podziałem zadań na poszczególnych poziomach organizacyjnych,

- 3) identyfikują czynniki i zagrożenia ryzyka braku zgodności,
- 4) identyfikują niezgodności, zdarzenia/incydenty ryzyka braku zgodności,
- 5) dokonują rejestracji niezgodności i działań niezgodnych,
- 6) monitorują poziom ryzyka braku zgodności w jednostce/komórce organizacyjnej,
- 7) nadzorują i kontrolują ryzyko braku zgodności w jednostce/komórce organizacyjnej,
- 8) inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem w jednostce/komórce organizacyjnej.

2.11. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.

Bank zidentyfikował następujące **rodzaje ryzyka biznesowego**:

- 1) **Ryzyko cyku gospodarczego (zmian warunków makroekonomicznych)** – jest to ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na Bank.
- 2) **ryzyko strategiczne** – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany. Bank obejmuje również pod tą kategorią ryzyko regulacyjne oraz konkurencji.
- 3) **ryzyko wyniku finansowego** – jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Celem Banku w zakresie zarządzania powyższymi rodzajami ryzyka jest kontynuowanie dotychczasowej działalności z założeniem zrównoważonego rozwoju poprzez: monitorowanie poziomu tych ryzyk oraz określenie podstawowych zagrożeń związanych z nimi, nie angażowanie środków Banku w instrumenty mogące nieść za sobą nadmierne ryzyko, prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami w celu optymalizacji wyniku finansowego.

Bank zarządza ryzykiem cyku gospodarczego (zmian warunków makroekonomicznych) poprzez:

- 1) Systematyczne monitorowanie zmian otoczenia makroekonomicznego oraz podejmowanie na podstawie tych analiz decyzji strategicznych i operacyjnych. Analiza czynników makroekonomicznych obejmuje w szczególności:
 - poziom i dynamikę PKB,
 - poziom bezrobocia,
 - poziom inflacji,
 - poziom konsumpcji,
 - informację o sytuacji finansowej sektora bankowego,
 - ocenę perspektyw dalszego rozwoju gospodarczego.
- 2) Dokonywanie okresowych testów warunków skrajnych. Wyniki tych testów pozwalają zidentyfikować kluczowe obszary z punktu widzenia parametrów makroekonomicznych odzwierciedlających zachowanie gospodarki w fazie dekoniunktury. Testy te dotyczą w szczególności:
 - niekorzystnych zmian w otoczeniu zewnętrznym i mało stabilne parametry makroekonomiczne,
 - ryzyka płynności,
 - ryzyka stopy procentowej,
 - ryzyka walutowego,
 - ryzyka kredytowego.
- 3) Uwzględnianiu parametrów makroekonomicznych oraz ich prognoz w planowaniu finansowym i zarządzaniu bieżącą działalnością.
- 4) Okresową weryfikację przyjętych założeń i prognoz długoterminowych, w tym Strategii działania.

- 5) Uzależnianie poziomu kapitału wewnętrznego w zależności od aktualnej/prognozowanej fazy cyklu gospodarczego (wzrost gospodarczy).

Bank zarządza ryzykiem wyniku finansowego przez:

- a. Dywersyfikację źródeł przychodów poprzez ograniczanie koncentracji we wszystkich istotnych aspektach zarówno po stronie depozytów jak i kredytów.
- b. Dążenie do zapewnienia korzystnych wyników w perspektywie długoterminowej m.in. poprzez wzrost skali działania i zwiększanie udziału w rynku; Bank nie dąży do maksymalizacji zysków krótkoterminowych.
- c. Systematyczne monitorowanie osiągniętych wyników w odniesieniu do danych historycznych oraz założeń przyjmowanych w planach.

Przyjmuje się, że Bank powinien wypracować wynik finansowy pozwalający na osiągnięcie stopy zwrotu z kapitałów podstawowych na poziomie nie niższym niż stopa inflacji. Warunek ten pozwoli na realne odtworzenie funduszy własnych, ich wzrost oraz jest miernikiem efektywnego gospodarowania nimi

Ryzyko strategiczne jest zależne od:

- 1) Spójności celów strategicznych.
- 2) Przygotowania i realizacji działań w zakresie realizacji celów.
- 3) Środków na realizację tych celów, w tym zasobów kadrowych.

W celu zarządzania ryzykiem strategicznym Bank:

- 1) Opracowuje Strategię działania, która w szczególności:
 - określa cele strategiczne,
 - określa cele operacyjne w ramach których wyznacza działania do zrealizowania,
 - wprowadza obiektywne mierniki realizacji celów.
- 2) Posiada sformalizowany proces wdrażania nowych produktów.
- 3) Posiada plany finansowe, które odzwierciedlają założenia Strategii i zawierają w szczególności:
 - plan w zakresie podstawowych wielkości aktywów i pasywów,
 - plan dochodów i kosztów,
 - plan w zakresie funduszy własnych i adekwatności kapitałowej,
 - plan nakładów inwestycyjnych,
 - plan w zakresie podstawowych wskaźników efektywności.
- 4) Dokonuje oceny realizacji strategii i planów oraz w uzasadnionych przypadkach dokonuje ich aktualizacji/korekty celem dostosowania do warunków funkcjonowania.
- 5) Dokonuje oceny zmian w otoczeniu mających wpływ na funkcjonowanie Banku, w tym zmian w zakresie konkurencji.

Podział zadań i obowiązków w zakresie ryzyka biznesowego

1. Rada Nadzorcza:

- 1) Zatwierdzanie strategii działania Banku.
- 2) Roczna ocena realizacji przyjętych w Strategii założeń i celów.
- 3) Zatwierdzanie planów finansowych oraz ocena ich realizacji.
- 4) Ocena wyników finansowych oraz efektywności działania.

2. Zarządu Banku:

- 1) Przyjęcie i realizacja Strategii działania.
- 2) Przyjęcie planów finansowych.
- 3) Dokonywanie oceny realizacji Strategii i planów oraz podejmowanie stosownych decyzji zarządczych.

- 4) Analiza wyników finansowych pod kątem efektywności funkcjonowania celem zapewnienia długoterminowej efektywności działania oraz realnego zwiększenia funduszy własnych.
 - 5) Analiza wyników testów warunków skrajnych oraz w uzasadnianych przypadkach podejmowanie na tej podstawie stosownych decyzji zarządczych.
 - 6) Uwzględnienie aktualnej i prognozowanej sytuacji gospodarczej w realizowanej polityce Banku.
 - 7) Zatwierdzanie do wdrożenia nowych produktów
3. Biuro Finansowe:
- 1) Przygotowuje projekt i koordynuje prace nad Strategią działania oraz planami finansowymi.
 - 2) Dokonuje okresowych analiz stopnia realizacji Strategii, przyjętych celów i założeń w Strategii i planach finansowych oraz przedstawia Zarządowi wnioski.
 - 3) Przeprowadza testy warunków skrajnych zgodnie z przyjętą metodologią, w tym testów warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego.
 - 4) Dokonuje analiz makroekonomicznych oraz sporządza prognozy w tym zakresie. Wyniki uwzględnia w bieżącej pracy analitycznej.
 - 5) Przeprowadza analizy ryzyka wyniku finansowego w kontekście zagrożeń dla realizacji zakładanego wyniku finansowego.
4. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli kontroluje i ocenia sprawność działania w Banku systemu zarządzania ryzykiem biznesowym.
5. Zespół Zarządzania Zgodnością:
- 1) Identyfikuje ryzyko braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
 - 2) Zapewnienie sprawnego przepływu informacji o zmianach przepisów.
 - 3) Ocenę ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka.
 - 4) Nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właściele procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie.

2.12. Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności)

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) to ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i brak możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Zasadniczym celem kapitałowym Banku jest utrzymywanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu CRR i Dyrektywie CRD IV, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne występujące w działalności Banku. Celem jest również budowanie korzystnej struktury funduszy własnych rozumianej jako struktury, w której dominuje kapitał podstawowy Tier I, a także zapewnienia adekwatnego poziomu kapitału własnego w przyszłości dla realizacji założeń strategii działania Banku.

Zarządzanie ryzykiem niewypłacalności obejmuje: identyfikację czynników ryzyka niewypłacalności (kapitałowego), plany w zakresie rozwoju i umacniania bazy kapitałowej w perspektywie średnio- i długoterminowej, sposób zarządzania kapitałem, preferowaną strukturę kapitałów, politykę dywidendową, plany awaryjne w zakresie kapitałów.

Bank w celu ograniczenia ryzyka niewypłacalności ustalił limity na alokacje kapitału na ryzyka istotne oraz okresowo przeprowadza testy warunków skrajnych mające za zadanie określenie możliwości udźwignięcia nieoczekiwanych sytuacji.

Na ryzyko niewypłacalności wpływają czynniki wewnętrzne tj. polityka banku w zakresie kształtowania aktywów i pasywów oraz czynniki zewnętrzne jak np.: ustawodawstwo krajowe i europejskie, rekomendacje KNF oraz sytuacja gospodarcza w kraju.

Organizacja zarządzania ryzykiem niewypłacalności:

1. Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) zatwierdza Politykę kapitałową,
 - 2) ocenia czy działania Zarządu Banku w zakresie zarządzania kapitałem są skuteczne i zgodne z Polityką kapitałową.
2. Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz zapewnienie wymaganego poziomu adekwatności kapitałowej z uwzględnieniem buforów kapitałowych. W szczególności do zadań Zarządu Banku należy:
 - 1) wdrożenie efektywnego systemu zarządzania kapitałem poprzez przyjęcie i wdrożenie niezbędnych struktur, procedur i narzędzi;
 - 2) realizacja przyjętych celów kapitałowych;
 - 3) ocena poziomu kapitałów oraz adekwatności kapitałowej
3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym:
 - 1) Dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi kompleksowe informacje na temat podejmowanego przez Bank ryzyka niewypłacalności.
 - 2) Opiniuje projekty decyzji Zarządu związane z ryzykiem niewypłacalności.
4. Biuro Finansowe odpowiada za:
 - 1) okresowy przegląd i przedstawienie propozycji zmian Polityki kapitałowej;
 - 2) opracowanie procedur w zakresie adekwatności kapitałowej oraz zarządzania ryzykiem uwzględniających postanowienia polityki kapitałowej;
 - 3) wyliczanie, monitorowanie i raportowanie wielkości kapitału wewnętrznego alokowanego na poszczególne ryzyka;
 - 4) monitorowanie wyznaczonych limitów kapitałowych;
 - 5) przeprowadzanie testów wrażliwości i testu warunków skrajnych;
 - 6) opracowywanie planów finansowych w zakresie rozwoju bazy kapitałowej.
5. Biuro Rachunkowo – Podatkowe odpowiada za:
 - 1) wyliczanie kapitału regulacyjnego oraz współczynników kapitałowych;
 - 2) wyliczanie wielkości funduszy własnych.
6. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli – kontroluje i ocenia sprawność działania w Banku systemu zarządzania ryzykiem kapitałowym.
7. Zespół zarządzania Zgodnością odpowiada za:
 - 1) identyfikowanie ryzyka braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających;
 - 2) zapewnienie sprawnego przepływu informacji o zmianach przepisów;
 - 3) ocenę ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
 - 4) nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właściciele procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie.

2.13. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli to ryzyko potencjalnej straty, jaką może ponieść Bank, w wyniku decyzji, które mogłyby zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem modeli w Banku jest utrzymanie wysokiej jakości modeli używanych w Banku oraz ograniczanie ryzyka modeli i jego wpływu na wyniki finansowe Banku i kapitał wewnętrzny w granicach przyjętego apetytu na ryzyko.

Proces zarządzania tym ryzykiem reguluje „Polityka zarządzania ryzykiem modeli” oraz „Instrukcja zarządzania ryzykiem modeli”, w której określono zadania poszczególnych szczebli zarządzania tym ryzykiem, oraz opisano zasady wdrażania modeli oraz administrowania nimi. Ze względu na skalę i złożoność prowadzonej działalności Bank nie stosuje złożonych, statystycznych modeli. Ryzyko związane ze stosowanymi modelami nie jest więc wysokie.

W procesie zarządzania ryzykiem modeli uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza - sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem modeli ze strategią zarządzania ryzykiem w Banku, ocenia skuteczność zarządzania ryzykiem modeli, zatwierdza poziom apetytu Banku na ryzyko modeli.
- 2) Zarząd Banku - odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz sprawuje nadzór nad efektywnością tego procesu.
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym - dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi kompleksowe informacje na temat podejmowanego przez Bank ryzyka modeli, opiniuje projekty decyzji Zarządu związane z ryzykiem modeli.
- 4) Stanowisko walidacji - dokonuje rocznej walidacji modeli istotnych.
- 5) Biuro Finansowe - opracowuje i aktualizuje procedury związane z zarządzaniem ryzykiem modeli, dokonuje oceny poziomu narażenia banku na ryzyko modeli, przedstawia Zarządowi informacje dotyczące procesu zarządzania ryzykiem modeli.
- 6) Właściciele modeli - odpowiadają za administrowanie modelami, których są użytkownikami - monitorują działanie modeli, dokonują weryfikacji założeń modeli, przedstawiają Zarządowi raporty z wyników monitoringu i weryfikacji, odpowiadają za wdrożenie modelu i prowadzenie jego dokumentacji.
- 7) Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli - dokonuje oceny systemu zarządzania ryzykiem modeli, w ramach kontroli poszczególnych obszarów ryzyka dokonuje oceny funkcjonowania modeli w tych obszarach.

Identyfikacji algorytmu lub narzędzia jako modelu zgodnie z przyjętą definicją modelu w Instrukcji i oceny jego istotności dokonuje komórka organizacyjna wprowadzająca dany algorytm lub narzędzie do użytku i będąca jego właścicielem. Bank dokonuje klasyfikacji modeli do dwóch klas istotności: modele istotne oraz modele nieistotne. Propozycję zmiany oceny istotności modelu właściciel modelu przekazuje z uzasadnieniem na stanowisko walidacji, która wraz z swoją opinią i rekomendacją przekazuje ją Członkowi Zarządu nadzorującego właściciela ryzyka modeli. Właściciel modelu dokonuje oceny stopnia narażenia na ryzyko modelu i oceny poziomu ryzyka modelu tylko dla modeli istotnych. W przypadku identyfikacji algorytmu lub narzędzia jako modelu zgodnie z przyjętą definicją modelu, Biuro Finansowe opracuje i wprowadzi procedurę, która określi ocenę stopnia narażenia na ryzyko modelu i poziom ryzyka modelu.

W przypadku budowy, przygotowania danych do budowy lub bieżącego zasilania modeli należy udokumentować:

- 1) cel budowy modelu zmian i zakres stosowania;
- 2) określić procesy w których jest wykorzystywany model, informacje o jego aktualnej wersji;
- 3) źródło pochodzenia modelu oraz jego rodzaj (np. ekspercki, statystyczny, hybrydowy),
- 4) opis struktury i źródeł danych wewnętrznych lub zewnętrznych;
- 5) opis słabych stron modelu,
- 6) stosowane kryteria oceny jakości działania modelu;
a w przypadku modeli istotnych
 - 1) udokumentowanie procesu konsultacji wdrażanego modelu;
 - 2) wymagania techniczne w odniesieniu do infrastruktury informatycznej;
 - 3) raport z przeprowadzonych testów wdrożenia i działania modelu;

4) inne informacje wpływające na jakość generowanych danych i działanie modelu;

W przypadku wystąpienia modelu, który został zaklasyfikowany przez Bank do zbioru modeli istotnych komórka walidacji dokonuje walidacji tych modeli.

Co najmniej raz w roku Rada Nadzorcza ocenia stopień skuteczności zarządzania ryzykiem modeli na podstawie otrzymanych raportów zawierających informacje o:

- 1) Realizacji Polityki zarządzania ryzykiem modeli.
- 2) Poziomie ryzyka poszczególnych modeli istotnych, w tym o kierunkach i przyczynach jego zmian na przestrzeni czasu.
- 3) Poziomie ryzyka modeli istotnych w ujęciu zagregowanym w kontekście przyjętego apetytu na ryzyko. Rada Nadzorcza zatwierdza poziom apetytu Banku na ryzyko modeli.

W ramach systemu informacji zarządczej Zarząd Banku otrzymuje w okresach rocznych informacje obejmujące:

- 1) wykaz modeli używanych w Banku wraz z przypisaną im istotnością i poziomem ryzyka dla modeli istotnych
- 2) zmiany w liczbie stosowanych modeli, zakresach ich stosowania i przyczynach tych zmian.
- 3) wykaz planowanych działań z zakresu zarządzania modelami i ich ryzykiem.
- 4) kluczowe ustalenia z wyników przeprowadzonych monitoringów, walidacji modeli oraz audytów wewnętrznych,
- 5) status realizacji zaleceń (z monitoringu, walidacji i audytu) wydanych w poprzednich okresach i skuteczności ewentualnych podejmowanych działań zaradczych lub naprawczych,
- 6) ocenę poziomu narażenia Banku na ryzyko modeli w ujęciu zagregowanym w kontekście przyjętego apetytu na to ryzyko.

Ocenie poziomu narażenia Banku na ryzyko modeli w ujęciu zagregowanym w kontekście przyjętego apetytu na to ryzyko.

2.14. Ryzyko utraty reputacji

Ryzyko utraty reputacji uznawane jest przez Bank za trudnomierzalne. Oznacza to, że nie jest możliwe zbudowanie ilościowych lub jakościowych miar oddających w sposób prawidłowy poziom (ekspozycję) ryzyka, które może ponosić Bank. Oceniając poziom ryzyka dokonywana będzie ocena jakościowa, która w sposób pośredni pozwoli na ocenę narażenia Banku.

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska.

W trosce o wizerunek banku, przeciwdziałając negatywnym skutkom ryzyka utraty reputacji Zarząd podejmuje następujące działania:

- 1) identyfikuje źródła zagrożeń i dokonuje analizy poziomu ryzyka utraty reputacji,
- 2) realizuje odpowiednią strategię i politykę zarządzania Bankiem, tak aby wizerunek banku nie był zagrożony,
- 3) ustala sposób postępowania mającego na celu ochronę reputacji, w przypadku kiedy pojawią się symptomy jej osłabienia.

W celu zmniejszenia zagrożeń wpływających negatywnie na reputację banku, Zarząd prowadzi następujące działania:

- 1) ustala i egzekwuje stosowanie zasad etycznych gwarantujących przejrzystość działań i unikanie konfliktów interesów,
- 2) wdraża regulacje wewnętrzne i działania o charakterze kontrolnym uniemożliwiające wykorzystanie (celowe i niezamierzone) banku do prowadzenia działalności o charakterze przestępczym,
- 3) prowadzi odpowiednią politykę informacyjną,

- 4) buduje korzystne relacje z otoczeniem zewnętrznym w zakresie wizerunku Banku,
- 5) wprowadza profesjonalne standardy rynku finansowego w zakresie jakości oferowanych produktów,
- 6) zapewnia mechanizmy umożliwiające dobre poznanie klienta,
- 7) identyfikuje źródła ryzyka, poprzez analizę reklamacji i skarg składanych przez klientów,
- 8) zapewnia odpowiednie szkolenia dla pracowników banku,
- 9) przygotowuje zasady postępowania na wypadek zaistnienia zagrożenia osłabienia lub utraty reputacji.

Organizacja zarządzania ryzykiem utraty reputacji, podział zadań i odpowiedzialność.

1. Rada Nadzorcza zatwierdza Strategię zarządzania ryzykiem określającą ogólne zasady zarządzania ryzykiem w Banku, otrzymuje informację o wynikach audytu z obszaru ryzyka utraty reputacji.
2. Zarząd Banku:
 - 1) wprowadza regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem utraty reputacji;
 - 2) odpowiada za zorganizowanie procesu zarządzania ryzykiem utraty reputacji, w tym podział obowiązków dotyczących zarządzania tym ryzykiem oraz nadzór nad efektywnością tego procesu i podejmowanie odpowiednich działań w zakresie ograniczenia oddziaływania tego rodzaju ryzyka na Bank;
 - 3) podejmuje działania zmierzające do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie;
 - 4) przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka;
 - 5) w przypadku pojawienia się w mediach negatywnych informacji o Banku skutkujących utratą reputacji podejmuje odpowiednie działania;
 - 6) podejmuje działania wyprzedzające uwzględniając zdarzenia, które nie zostały jeszcze podane do wiadomości publicznej, lecz po ich upublicznieniu mogą mieć wpływ na utratę reputacji,
 - 7) bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem utraty reputacji sprawuje Prezes Zarządu.
3. Biuro Finansowe:
 - 1) inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka utraty reputacji oraz bierze udział w opracowywaniu regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania tym ryzykiem;
 - 2) raz w roku weryfikuje zasady zarządzania ryzykiem utraty reputacji;
 - 3) przeprowadza badanie istotności ryzyka utraty reputacji na podstawie Instrukcji szacowania kapitału wewnętrznego w BSR w Krakowie;
 - 4) wylicza kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka utraty reputacji;
4. Stanowisko Promocji i Reklamy:
 - 1) na bieżąco prowadzi monitoring mediów w zakresie publikowanych informacji;
 - 2) ocenia rodzaj zdarzenia, które zostało przedstawione w mediach, biorąc jednocześnie pod uwagę powtarzalność publikowanych informacji, ich zasięg oraz poziom negatywnego oddziaływania i informuje o tym fakcie Zarząd;
 - 3) kontaktuje się z mediami w celu wyjaśnienia zaistniałych informacji (komunikat prasowy, konferencja, informacja za pośrednictwem internetu).
5. Biuro Produktów i Procedur Depozytowych oraz Pozostałych Usług na bieżąco monitoruje zachowania klientów odnośnie stanu bazy depozytowej.
6. Dyrektorzy placówek terenowych:
 - 1) na bieżąco prowadzą monitoring mediów lokalnych,
 - 2) niezwłocznie informują Zarząd Banku o negatywnych publikacjach, które mogą zagrozić reputacji banku oraz innych zdarzeniach mogących na nią wpływać, np. szerzenie się nieprzychylnych opinii lub niepokojących pogłosek,

- 3) uwrażliwiają pracowników na konieczność ochrania nienaruszalności reputacji banku jako instytucji finansowej oraz zaufania publicznego.
7. Zespół Zarządzania Zgodnością:
 - 1) Identyfikowanie ryzyka utraty reputacji, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
 - 2) Zapewnienie sprawnego przepływu informacji o zmianach przepisów.
 - 3) Nadzór nad terminowym wdrażaniem niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych Banku przez komórki organizacyjne Centrali Banku - właścicieli procesów, zgodnie z Instrukcją opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie.
8. Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli ocenia system zarządzania ryzykiem utraty reputacji w trybie określonym w planie kontroli.

2.15. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej to ryzyko wynikające z podatności Banku na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

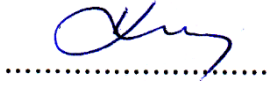
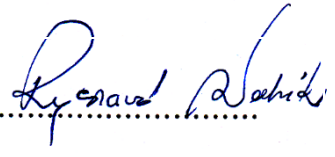
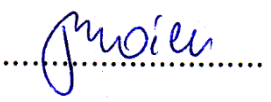
Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest ograniczenie tego ryzyka poprzez skuteczne zarządzanie polegające na identyfikacji, ocenie i bieżącym monitoringu.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej zarządzane jest w ramach oceny adekwatności kapitałowej.

W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej monitorowany jest wskaźnik dźwigni finansowej, prawidłowość jego pomiaru oraz porównanie ze wskaźnikami na tle grupy rówieśniczej. Ustalony został limit na minimalny dopuszczalny poziom wskaźnika. Przeprowadzane są kwartalne testy warunków skrajnych mające na celu zbadanie wpływu obniżenia się kapitału Tier I lub wzrostu całkowitej miary ekspozycji na poziom wskaźnika.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Lp.	Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko	Podpis
1	04.04.2019	Paweł Kulak	p.o. Prezes Zarządu – Dyrektor Generalny	
2	04.04.2019	Ryszard Wabik	Wiceprezes Zarządu – Zastępca Dyrektora Generalnego	
3		Bożena Ślusarczyk	Wiceprezes Zarządu – Dyrektor Zarządzający
4	04.04.2019	Ewa Brożek	Członek Zarządu – Dyrektor Zarządzający	

Zestaw wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka

1. Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

Lp.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Udział kredytów zagrożonych w obligu kredytowym	10,3%	9,7%
2	Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami	51,2%	50,3%
3	Udział kredytów i pożyczek netto w sumie bilansowej	46,3%	45,0%
4	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) w portfelu kredytowym	2,7%	2,7%
5	Wskaźnik jakości portfela DEK	1,5%	2,0%
6	Wskaźnik DEK obsługiwanych z opóźnieniem powyżej 90 dni	1,7%	2,0%
7	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) w sumie ekspozycji kredytowych	49,6%	54,1%
8	Wskaźnik jakości portfela EKZH	12,0%	11,5%
9	Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami	19,4%	19,6%
10	Suma dużych ekspozycji o których mowa w art. 392 Rozporządzenia	205,9%	209,5%
11	Ekspozycja wobec pojedynczego kredytobiorcy oraz grupy podmiotów powiązanych do funduszy własnych	24,4%*	23,3%
12	Ekspozycja wobec podmiotów wymienionych w art. 79 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe do kapitału Tier I	7,5%	9,2%

*obniżenie limitu do poziomu 20% uznanego kapitału

2. Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

Lp.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Udział aktywów płynnych w sumie bilansowej	42,6%	45,1%
2	Udział kredytów „dużych klientów” w obligu kredytowym*	42,7%	35,3%
3	Udział depozytów „dużych klientów” w bazie depozytowej**	15,1%	15,9%
4	Poziom osadu we wkładach w średniej miesięcznej wartości depozytów	67,8%	66,5%
5	Pokrycie średniej miesięcznej wartości depozytów niestabilnych aktywami płynnymi	2,1	2,2

6	Pokrycie kredytów długoterminowych osadem we wkładach	61,8%	60,2%
7	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 1 miesiąca	1,56	1,63
8	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 3 miesięcy	1,38	1,43
9	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 12 miesięcy	1,19	1,21
10	Skumulowany wskaźnik luki płynności powyżej 12 miesięcy	0,81	0,79
11	Wskaźnik LCR	345%	441%
12	Wskaźnik NSFR	151%	155%
M1	Luka płynności krótkoterminowej	311.670 tys. zł	314.171 tys. zł
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,77	1,82
M3	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	2,05	1,83
M4	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,59	1,57

* kredyty „dużego klienta” – suma kredytów jednego klienta, wobec których łączne zaangażowanie jest wyższe niż 1% wartości obliża kredytowego

** depozyty „dużych klientów” – suma depozytów jednego klienta, który łącznie zdeponował w Banku środki o wartości przekraczającej ustalony wewnętrzny przepisami poziom

3. Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

Lp.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Udział aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej	94,0%	94,3%
2	Udział pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej	92,3%	91,4%
3	Limit wskaźnika: luka skumulowana do sumy bilansowej	1,7%	2,9%
4	Limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku w okresie najbliższych 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp o 200pb w relacji do funduszy własnych	10,4%	11,3%
5	Limit na zmianę wartości ekonomicznej Banku w relacji do funduszy własnych	12,8%	14,9%

4. Wskaźniki dotyczące ryzyka walutowego

Lp.	Wskaźnik	2018 rok	2017 rok
1	Maksymalna całkowita pozycja walutowa do funduszy własnych	0,20%	0,27%
2	Maksymalna pozycja walutowa w EUR do funduszy własnych	0,16%	0,21%
3	Maksymalna pozycja walutowa w USD do funduszy własnych	0,08%	0,08%
4	Maksymalna pozycja walutowa w GBP do funduszy własnych	0,03%	0,06%
5	Maksymalna pozycja walutowa w CHF do funduszy własnych	0,02%	0,02%

